Cena egz. 20 groszy. **Dziś dodatek „Ze świata medycyny".** 12 stron.

DZIENNIK BYDGOSKI

Do „Dziennika" dołączamy co tydzień: Tygodnik Sportowy i Dodatek powieściowy. Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 4—7 po południu. Oddział w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 5. Przedstawicielstwa: w Toruniu, ul. Mostowa 17 — w Grudziądzu. ul. Toruńska 22 w Inowrocławiu, ul. Toruńska 1 w Gdyni. Starowiejska 19.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agenturach 2.95 zł. miesięcznie, 8.85 zł. kwartalnie; przez pocztę w dom 3.34 zł. miesięcznie, 10.01 zł. kwartalnie. Pod opaską: w Polsce 6.95 zł., zagranicę 9.25 zł. miesięcznie. Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 12/14. Rękopisów niezamówionych nie zwraca się.

Telefony: Redakcja 3316. 3326, Administracja 3315 — Oddział w Bydgoszczy 1299. | Założyciel Jan Teska. | Telefony Przedstaw.: Toruń 1546, Grudziądz 1294, Gdynia 1460, Inowrocław 420.

Numer 113. | BYDGOSZCZ, czwartek dnia 16 maja 1935 r. | Rok XXIX.

W piątek—Warszawa, w sobotę—Kraków pożegnają doczesne szczątki Marszałka Piłsudskiego.

Warszawa, 15. 5.

Zwłoki Marszałka spoczywają w sali jadalnej pałacu belwederskiego. **Salę tę przemieniono na kaplicę według projektu prof. Jastrzębowskiego.** Prowizoryczna trumna ze zwłokami spoczywa na wysokim katafalku, pokrytym czerwonem suknem. Nad trumną umieszczone są w skrzyżowaniu sztandary. **Jeden z powstania 1831, drugi z 1863 r., wreszcie sztandar legjonowy z 6 sierpnia 1914 r.**

Przy zwłokach stoją dwie stylowe urny. **Jedna z nich zawiera serce Marszałka, druga mózg Jego.**

U stóp leży buława marszałkowska, szabla i maciejówka.

Cała sala obita jest czarnym kirem. W rogach palą się cztery lampy alabastrowe, przykryte krepą.

Marszałek przybrany jest w mundur generalski, przyozdobiony wszystkiemi odznaczeniami.

Twarz Jego dziwnie złagodniała. Zniknął z niej dobrze znany wszystkim marsowy jej wyraz. Zeszczuplała po śmierci. Włosy i wąsy są siwiuteńkie **Piękny profil twarzy uwydatnia się w całej pełni.**

Wartę pełni po czterech oficerów, dwóch podoficerów i dwóch szeregowych. kolejno ze wszystkich służb i oddziałów.

Zmiana odbywa się co pół godziny.

Srebrna trumna.

Dwaj profesorowie — **Jastrzębowski i Szczepkowski — zajęci są opracowywaniem wzoru trumny, w jakiej ma być złożone ciało Marszałka.**

Trumna ta będzie wykonana **ze srebra.** Mianowicie drzewo dębowe otrzyma pokrycie ze srebrnych blach walcowanych, spojonych nitami. Kierownictwo techniczne nad jej wykonaniem powierzono znanemu grawerowi p. Gontarczykowi. Do współpracy zgłosili się wychowankowie Akademji Sztuk Pięknych Trumna będzie miała kształt zwykły. **W wieku jej będzie umieszczone szyba kryształowa, pod nią czarny krzyż i nieco poniżej ryngraf z obrazem Batki Boskiej Ostrobramskiej, do której zmarły miał szczególne nabożeństwo.** Ryngraf ten został ofiarowany w swoim czasie przez 1 pułk Legjonów.

Wewnątrz znajduje się **druga trumna z grubego szkła.**

W fabryce Adamskiego trwają pośpieszne prace nad przygotowaniem trumny. Srebra dostarczyła Mennica Państwowa. firma Norblin zwalcowała srebro na blachę. We wtorek wieczorem była ona na ukończeniu. Przystąpiono więc do prac dekoracyjnych, które wykonuje firma Ład.

Królewski katafalk w katedrze warszawskiej.

W katedrze św. Jana od samego rana panuje ogromny ruch. Podjęto bowiem **prace nad dekoracją wnętrza świątyni.** Nad całością tych prac czuwa były Legjonista prof. Jastrzębowski. Każdy szczegół dekoracyjny on akceptuje.

Pośrodku głównej nawy świątyni **pod sklepieniem będzie zawieszona olbrzymia korona z białych polskich orłów z krzyżem.** Od stropu kościoła zwisać będą wdół sztandary o barwach państwowych. **Sztandary te będą opuszczone możliwie jak najniżej.**

Pod koroną stanie wysoki katafalk ze zwłokami Marszałka. Będzie on oświetlony zgóry przyćmionem światłem. Wszystkie okna świątyni i żyrandole będą pokryte krepą. **Jedyne światło będzie biło zgóry na trumnę i od głównego ołtarza.**

Śp. Marszałek Piłsudski na łożu śmierci.

Ostatnia defilada przed trumną Marszałka.

Warszawa, 15. 5. (PAT) Eksportacja z Belwederu do katedry św. Jana, która projektowana była na środę na godzinę 17, ulegnie prawdopodobnie z powodów technicznych, kilkugodzinnemu opóźnieniu. Akt ten będzie miał zresztą charakter bardziej rodzinny. Powszechny dostęp do trumny dla wszystkich, którzy zechcą oddać ostatni hołd Marszałkowi, otwarty będzie jednak, jak zapowiedziano, przez noc, dzień i noc następną. Uroczystości żałobne odbędą się w piątek. Odprawione będzie nabożeństwo żałobne w katedrze przez kardynała Kakowskiego. Po nabożeństwie wyruszy kondukt żałobny na pola Mokotowskie, na których formacje armji złożą ostatni hołd swemu Wodzowi.

Na miejscu, gdzie stała zwykle w czasie rewji trybuna, z której Marszałek przyjmował defiladę, ustawiona zostanie trumna. Przed trumną przejdzie ostatnia defilada. Bezpośrednio po ukończeniu defilady, trumna zostanie umieszczona na wagonie, który oczekiwać będzie na bocznicy kolejowej, dochodzącej do pól Mokotowskich. Stamtąd też wyruszy pociąg żałobny do Krakowa. W Krakowie obchód żałobny odbędzie się po przyjeździe pociągu w sobotę 18-go.

Eksportacja z Belwederu odbędzie się dzisiaj.

Esportacja zwłok z Belwederu do katedry św. Jana ma się odbyć dziś, w środę o godz. 5-tej po południu. Termin ten jednak zostanie prawdopodobnie o kilka godzin przesunięty ze względu na trudności techniczne.

Przeniesienie zwłok dokonane będzie w **godzinach wieczornych przy świetle kilku tysięcy pochodni.**

W pochodzie za trumną będzie szło **tylko wojsko.** Zarządzenie co do godzin wieczornych nastąpiło z dwóch powodów: dla podniesienia nastroju i dla uniknięcia tak wielkich tłumów na trasie z Belwederu.

Trzeba bowiem wiedzieć, że **od Belwederu do katedry jest 4 km.** W jaki sposób więc uda się pomieścić wszystkie delegacje z całego kraju i zagranicy, a w dodatku ulice już i tak oblepiono będą dziesiątkami tysięcy widzów. **Główna więc uwaga organizatorów jest skierowana na rozwiązanie tych trudności operowania tłumami na dość wąskich ulicach Warszawy.**

Nabożeństwo w katedrze Św. Jana

Przez całą noc ze środy na czwartek, przez czwartek i następną noc **katedra będzie otwarta.** W tym to czasie odbywać się będą bez przerwy koncerty religijne: śpiewy chóralne, solowe, koncertować będą orkiestry wojskowe, filharmonji i opery. **Kierownictwo nad częścią muzyczną objął major Śledziński.** Dla publiczności **dostęp do katedry będzie otwarty do piątku, godz. 7 rano.** Od tej chwili katedra zostanie zamknięta. W piątek o godz. 10-tej kardynał Kakowski, w otoczeniu biskupów i kanoników **odprawi uroczyste nabożeństwo żałobne.** Podczas nabożeństwa wykonywane będą tylko śpiewy gregorjańskie.

Wstęp do katedry na nabożeństwo będą miały **najwyższe osobistości, dygnitarze państwowi, wyżsi oficerowie, dyplomacja, przedewszystkiem będzie na nabożeństwie Pan Prezydent, rząd in corpore, przedstawiciele państw i armij obcych, specjalnie delegowani na pogrzeb i tylko część przedstawicieli prasy krajowej i zagranicznej.**

W piątek — ostatni hołd Warszawy.

W piątek po nabożeństwie **pochód żałobny uda się na pole Mokotowskie** (byłe lotnisko wojskowe), gdzie oczekiwać będzie na bocznicy kolejowej specjalny pociąg żałobny.

Na placu rewij na lotnisku mokotowskiem, **odda ostatni hołd Swemu Wodzowi armja polska.** Trumna z Drogiemi Szczątkami ustawiona zostanie na podniesieniu w tem miejscu, skąd zwykle Marszałek Piłsudski odbierał defilady. **I przed trumną przejdą oddziały garnizonu warszawskiego i okolicy, a także poczty sztandarowe z całego kraju.**

Bezpośrednio po rewji wojska pociąg żałobny ruszy z bocznicy mokotowskiej, aby **przez całą Polskę dotrzeć do Krakowa.** Wzdłuż całej trasy kolejowej ludność będzie po raz ostatni żegnać Marszałka.

W sobotę złożenie zwłok na Wawelu.

Rząd całą uwagę przywiązuje do **uroczystości pogrzebowych w Krakowie.**

Dnia tego odjedzie kilka pociągów, zarezerwowanych dla dygnitarzy krajowych i zagranicznych oraz dla przedstawicieli prasy. Niektórzy delegaci na pogrzeb z państw obcych otrzymali instrukcje, aby wprost udali się do Krakowa.

Przez całą sobotę na Wawelu wystawione będą zwłoki na widok publiczny. Złożenie ich do krypty króla Jana Sobieskiego nastąpi wieczorem o godz. 10.

Jeżeli nie są ustalone ścisłe szczegóły dotyczące uroczystości żałobnych w Warszawie, to jednak **co się tyczy Krakowa, to zapadła decyzja niewzruszona rządu, aby uroczystości pogrzebowe zakończyły się w sobotę.**

Tłumy płaczą przed Belwederem.

Warszawa, 15. 5. (tel. wł.) W ub. wtorek przez cały dzień gromadziły się **przed pałacem Belwederskim niebywałe tłumy publiczności.** W godzinach popołudniowych komunikacja tramwajową na sąsiednich odcinkach została prawie zupełnie uniemożliwiona. Co chwila maszerowały ulicami miasta w stronę Belwederu przeróżne pochody. Dnia tego **przybyło do Belwederu przedewszystkiem kilkanaście tysięcy młodzieży.** Do późnego wieczora tłumy były na stanowisku przed Belwederem. Policja z trudem utrzymywała porządek.

W godzinach popołudniowych mieli wstęp do Belwederu **wyłącznie wojskowi w mundurach i ich najbliższe rodziny.** Tłok przy bramie pałacu był niebywały. Wiele tysięcy stało w kolejce, aby dostać się do wnętrza pałacu i tam złożyć swój podpis. Wyłożono trzy wielkie księgi kondolencyjne.

Nastrój jest pełen powagi, skupienia i szczerego bólu po stracie Wodza Narodu.

Z każdą godziną **Warszawa przybiera coraz pełniejszy wygląd wielkiej żałoby.** Już prawie wszystkie wystawy są udekorowane. Tam, gdzie przed portretem nie palą się świece, płoną przybrane kirem żarówki. Wśród flag przeważają te, które są spowite kirem. Latarnie są wszystkie zakryte czarną krepą. **Ruch w śródmieściu od wczesnego ranka aż do godzin nocnych jest ogromny.** Dzienniki popołudniowe wydają co dzień po dwa i trzy wydania i są rozchwytywane. Zainteresowanie szczegółami pogrzebu jest bardzo wielkie. Sprawy polityczne poszły na bok. To też **prawie bez uwagi przeszła konfiskata niektórych pism opozycyjnych za artykuły, związane ze śmiercią Marszałka Piłsudskiego.** Z prasy prowincjonalnej uległ jedynie konfiskacie wtorkowy numer krakowskiego „Głosu Narodu".

Dalsze kondolencje.

Warszawa, 15. 5. (PAT) W związku ze śmiercią Marszałka nadchodzą w dalszym ciągu depesze kondolencyjne pod adresem Pana Prezydenta. Nadeszły depesze **od austrjackiego prezydenta związkowego, od cesarza Abisynji, prezydenta rady portu w Gdańsku, wielkiego mistrza zakonu maltańskiego, brytyjskiej federacji „Aguda", światowego związku żydów w Londynie.**

Kraków przygotowuje się do pogrzebu

Kraków, 15. 5. Gen. Wieniawa-Długoszewski odbył konferencję z ks. metropolitą Sapiehą, wojewodą, prezydentem miasta, dyrektorem kolei oraz prezesem Zw. Legjonistów w kwestji pogrzebu.

Dwukrotnie w ciągu dnia łączył się telefonicznie w tej sprawie z premjerem Sławkiem w Warszawie.

Kierownictwo porządku nad całym pochodem pogrzebowym obejmie gen. Mond.

Na ratuszu krakowskim pod przewodnictwem prezydenta miasta Kaplickiego odbyło się zebranie zarządu miasta, celem ustalenia szczegółów ceremonji pogrzebowej. Utworzono 4 sekcje: porządkową, wyżywienia, kwaterunkową oraz dekoracyjną. Celem wyżywienia spodziewanych około 100.000 przyjezdnych będą urządzone tanie jadłodajnie na placach miejskich. Ze Śląska zgłosiło już przyjazd 10 tysięcy osób.

Rząd, przedstawiciele zagranicy i dyplomaci przybędą w liczbie około 1.000 osób i pomieszczeni będą w kilku hotelach krakowskich. Zapowiedziany jest przyjazd około 100 dziennikarzy z zagranicy, delegacje pułków ze sztandarami z całej Polski, które będą pomieszczone w koszarach i szkołach. Ponadto przybędą b. liczne pielgrzymki młodzieży szkolnej. Przewiduje się możliwość ustawienia na Bielanach namiotów wojskowych.

Całe miasto udekorowane będzie czarnemi flagami a wszystkie latarnie okryte będą krepą.

Prasa całego świata opłakuje zgon największego męża w historji Polski.

„Piłsudski obok Batorego, Sobieskiego i Kościuszki".

Londyn, 15. 5. (PAT). Prasa angielska poświęca obszerne artykuły osobie Marszałka Piłsudskiego.

„Daily Telegraph" zamieszcza artykuł, w którym położony jest nacisk na rolę Marszałka Piłsudskiego, jako twórcy reżimu i wychowawcy generacji polskich mężów stanu oraz na czyn Legjonowy Marszałka, w wysiłku którego powstała współczesna, Niepodległa Polska.

„Daily Telegraph" podkreśla, że nie należy w Polsce oczekiwać **żadnego kryzysu wewnętrznego i żadnych zmian w polityce zagranicznej.**

„News Chronicle" w artykule redakcyjnym stwierdza, że w ciągu ostatnich 10 lat Marszałek Piłsudski **umocnił Polskę, jako prawdziwą potęgę w Europie.** Niema żadnego powodu do przypuszczenia, by rząd polski nie był w stanie kontynuować swej pracy normalnie, jak przedtem.

„Daily Express" stwierdza, że **do imion Batorego, Sobieskiego i Kościuszki, które ze czcią wspomina Naród Polski, należy dodać imię Józefa Piłsudskiego.**

„Jedna z najsilniejszych osobistości Europy".

Paryż, 15. 5. (PAT). Prasa francuska podaje w dalszym ciągu artykuły wstępne o zgonie Marszałka.

„Le Temps" w artykule wstępnym pisze: „Wraz z Marszałkiem Piłsudskim znika nietylko jedna z najbardziej charakterystycznych osobistości wskrzeszonej Polski, ale także **jedna z najsilniejszych osobistości tej nowej Europy,** która się tworzy od 20 lat wśród zamętu moralnego i społecznego, wśród największych wstrząsów w historji. Marszałek Piłsudski **jest człowiekiem wyjątkowym w ramach nadzwyczajnej epoki.** Trzeba będzie pewnego **dystansu, czasu, by go prawdziwie zrozumieć.**

Marszałek Piłsudski był głównym **twórcą sojuszu francusko-polskiego.** Naród francuski szczerze przyłącza się do żałoby, który spada dziś na zaprzyjaźniony i sprzymierzony naród w chwili, gdy znika człowiek, który **przez swój gorący patrjotyzm był prawdziwą postacią bohatera narodowego w historji współczesnej Polski.**

Publicysta Bainville pisze w „La Liberte", że **marszałek Piłsudski był wcieleniem Polski.** Gdy się nań spoglądało z Francji, było może trudno go zrozumieć, ale w sytuacjach niezwyczajnych trzeba ludzi, którzy wybijają się ponad przeciętną miarę. **Polska znalazła takiego człowieka.**

„Za życia stał się legendą".

Wiedeń, 15. 5. (PAT). Cała polityczna prasa wiedeńska poświęca artykuły wstępne pamięci Marszałka Piłsudskiego. Podkreśla się jego dziejową rolę. Z głosów tych przebija **głęboka cześć dla wielkiego Polaka.**

„Neues Wiener Journal" zaznacza, że Piłsudski był jednakowo wielkim jako **mąż stanu, wódz, organizator, pisarz i mówca** i że udało mu się dzieło jego żywota — ugruntowanie niepodległego i dążącego naprzód Państwa Polskiego.

Świat zubożał **o jedną z najmocniejszych postaci,** a Polska opłakuje **organizator i wodza swego nowego państwa** — podnosi „Neue Freie Presse" w pięknym artykule.

Szerokie masy czczą go prawie jak świętego i już **za życia stał się on legendą.** Dlatego cała Polska bez różnicy pojęć zjednoczyła się przy jego trumnie w bólu.

„Wiener Neueste Nachrichten" pisze: Piłsudski był naturą żołnierską, człowiekiem czynu, obdarzonym **wielkim instynktem politycznym i znawcą polskiej psychiki.**

Korespondent „Neues Wiener Tageblatt" pisze, że **Piłsudski dokończył przed zgonem dzieło swego życia.** Marszałek Piłsudski **uratował w r. 1920 Europę od największego niebezpieczeństwa,** jakie jej kiedykolwiek groziło. Europa pogrążona wówczas w skutkach wojny, **nie doceniła wielkości tego zwycięstwa.** W dziele polityki międzynarodowej, Piłsudski uzyskał wyrównanie stosunków z sąsiadami ze wschodu i zachodu. Analizując dzieło, które Marszałek po sobie zostawił, autor stwierdza m. in., że **armja polska należy dziś do najsilniejszych w Europie.** Stałe zwiększanie wagi Polski na szali polityki międzynarodowej jest zasługą Zmarłego.

„Dusza państwa polskiego".

Haga, 15. 5. (PAT). Cała prasa holenderska zamieściła na naczelnych miejscach **tłustym drukiem obszerne artykuły o Marszałku Piłsudskim.**

„Nieuve Rotterdamsche Courant" pisze, że **śmierć Piłsudskiego, Wielkiego Człowieka Polski i Ojca Ojczyzny, jest wydarzeniem o znaczeniu europejskiem.**

„Vaterland" w artykule na 2-ch stronicach wielkiego formatu zamieścił pod tytułem, jak: **„Twórca i budowniczy nowego państwa polskiego"**, „Zadanie Polski na wschodzie Europy jako wielkiego mocarstwa", **„Dusza Państwa Polskiego".**

„De Maasbode" zamieścił na pierwszej stronicy w żałobnej obwódce obszerny artykuł, poświęcony zmarłemu, z tytułami: „Bojownik o Niepodległość Polski i Budowniczy wskrzeszonego państwa", oraz „Bohater Narodowy Polski", ilustrując artykuł szeregiem fotografij Marszałka.

Wszystkie inne dzienniki również zamieściły zdjęcia.

Amsterdamski „Allgemeen Handelsblad" pisze, że Polska straciła swego kierownika, **bojownika o Niepodległość Narodu Polskiego i silnego Męża Stanu.**

Również i „Telegraaf" ogłosił obszerny nekrolog, ilustrując go fotografjami z życia Marszałka.

Od robotnika i zecera do generała i Marszałka.

Praga, 15. 5. (PAT). Cała prasa dzisiejsza w artykułach wstępnych omawia doniosłą rolę historyczną Marszałka Piłsudskiego.

„Prager Tageblatt" pisze: Z Marszałkiem Piłsudskim odchodzi człowiek niezwykłej siły twórczej, który swemu krajowi wywalczył w Europie stanowisko mocarstwowe. Był robotnikiem, żołnierzem, **zecerem, drukarzem, nakładcą, wygnańcem sybirskim, emigrantem w Japonji, dowódcą Legjonistów, generałem, Marszałkiem, Naczelnikiem Państwa i wreszcie Pierwszym Obywatelem swego kraju.**

Strata dla Polski i Europy.

Białogród, 15. 5. (PAT). Wszystkie dzienniki poranne poświęcają w dalszym ciągu całe strony pamięci Marszałka Piłsudskiego, podkreślając, że zgon jego jest **wielką stratą nietylko dla Polski, lecz i dla całej Europy.**

„Gdy inni mówili i marzyli On działał".

Gdańsk, 15. 5. (PAT). Wczorajsze wydanie „Der Danziger Vorposten" podaje na pierwszej stronie fotografję Marszałka, otoczoną obwódką żałobną. W dłuższym artykule p. t.: „Wielki Żołnierz", pismo stwierdza, że Marszałek uważany będzie **za największego Męża w całej historji Polski.** Gdy inni tylko **mówili i marzyli, On działał.** Dążąc do wskrzeszenia samodzielnego i wolnego Państwa Polskiego, uznał za najlepszy środek do urzeczywistnienia swych zamierzeń wojsko. Działał On jako żołnierz i pozostał nim do ostatniej chwili. Marszałek Piłsudski uważał armję, **która jest Jego wyłącznie dziełem, za wielki instytut wychowawczy narodu polskiego.** Niesłusznie nazywano Marszałka dyktatorem Polski. Po przewrocie majowym starał się On **legalizować swą akcję, nie naruszając istniejących ram prawnych.** Pozostał On następnie **w cieniu, skąd jednak unosiła się Jego olbrzymia postać.** Gdańsk łączy się szczerze w żałobie, która całą Polskę okryła w związku ze stratą jej największego Wodza.

Mussolini o Marszałku Piłsudskim.

Rzym, 15. 5. (PAT). Na dzisiejszem posiedzeniu senatu zabrał głos przewodniczący Federzoni, który złożył deklarację, poświęconą uczczeniu Marszałka Piłsudskiego.

Następnie zabrał głos Mussolini, który oświadczył:

„Rząd przyłącza się do słów wygłoszonych przez przewodniczącego. Można powiedzieć o Marszałku Piłsudkim, że był on twórcą nowej Polski. Stworzył on nową Polskę, **walką nieprzerwaną, nieugiętą, bohaterską, prowadzoną zarówno przed wojną i podczas wojny, jak i po wojnie, gdy w r. 1926 objął władzę w państwie, aby dać mu formę i budowę, zdolną oprzeć się wszelkim koniecznościom wewnętrznym i wszelkim ewentualnościom zewnętrznym.** Piłsudski czczony jest przez całą Polskę.

My również musimy go uczcić, nietylko przez wzgląd na węzły przyjaźni, które nas łączą z tym szlachetnym i dumnym narodem, ale również dlatego, że leży w naturze faszyzmu czcić tych wszystkich, którzy, jak Piłsudski, nie znali żadnych granic w wykonaniu swoich obowiązków".

Pani Marszałkowa zachorowała.

Warszawa, 15. 5. (tel. wł.) Dowiadujemy się, że **Pani Piłsudska wskutek przeżyć ostatnich dni i głębokiego wstrząsu ciężko zaniemogła i lekarze skłonili ją do pozostania w łóżku.**

Ś. p. Marszałek Piłsudski a Kościół.

Katolicka Agencja Prasowa ogłasza: Śp. marszałek Piłsudski, mając w odrodzonej Polsce pełnię władzy politycznej w swoich rękach, czynił wiele, ażeby **wytworzyć harmonijną współpracę pomiędzy państwem a Kościołem.** Znajomość misji cywilizacyjnej Kościoła i uświadomienie, że Polska, wysunięta na Wschód i oblana rosyjskiem morzem anarchji i rozprzężenia, **musi znaleźć pomoc największej siły moralnej, jaką jest katolicyzm,** były niewątpliwie temi czynnikami, które obok tradycji, wyniesionej z domu rodzinnego, kazały organizatorowi nowego życia w odzyskanem państwie **szanować prawa Kościoła.**

Już w pierwszych latach niepodległości marsz. Piłsudski zawiązał szczere i serdeczne stosunki przyjaźni z ówczesnym nuncjuszem apostolskim msgr. Ratti. Stosunek ten nie zmienił się, gdy nuncjusz apostolski wstąpił na Stolicę Piotrową.

O zrozumieniu spraw Kościoła świadczy również stosunek marsz. Piłsudskiego do **konkordatu.** Trudne i odpowiedzialne prace w zakresie realizacji tej niezwykle doniosłej umowy ze Stolicą św., marsz. Piłsudski włożył wiele **osobistego wysiłku,** spędzając długie godziny na konferencjach z przedstawicielem episkopatu, ks. bisk. Szelążkiem. Ta troska o harmonijne dla obu stron współżycie Kościoła z państwem spotkały się niejednokrotnie z trudnościami i przeszkodami, których przezwyciężenie wymagało **osobistego autorytetu marszałka.** W okresie, gdy zdrowie i siły pozwalały brać marszałkowi udział w życiu politycznem, widzimy go obecnego w Warszawie **na zjeździe katolickim lub w Wilnie na koronacji Cudownego Obrazu Matki Boskiej Ostrobramskiej.**

Pochylając czoła przed majestatem śmierci, która z wyroków Opatrzności wzięła w swoje posiadanie duszę marszałka, ufamy, że znajdzie on Orędowniczkę w Matce Boskiej Ostrobramskiej, której czcicielem zmarły był przez całe życie.

Nowe parafje katolickie na Polesiu.

Ks. biskup Bukraba, ordynarjusz diecezji pińskiej ustanowił nowe parafje: w Wiczówce, pow. pińskiego obrządku łacińskiego i w Lubieszowie przy klasztorze Ojców Kapucynów obrządku słowiańsko-bizantyńskiego.

*

Katolickie stowarzyszenie kobiet diecezji płockiej jest obecnie w fazie organizacyjnej, rokuje jednak nadzieję szybkiego rozwoju. Stowarzyszenie posiada w obecnej chwili 107 oddziałów z liczbą członkiń 4.783. Odbył się zjazd delegowanych tegoż Stowarzyszenia w Ciechanowie. Zjazd ten zaszczycił swoją obecnością ks. arcybisk. Nowowiejski. Około 30 księży asystentów kościelnych wzięło udział w tych uroczystościach. Delegatek było 350. Postanowiono za wszelką cenę bronić chrześcijańskiego charakteru rodziny.

Likwidacja niemieckich koncernów na Górnym Śląsku.

Duże wrażenie wśród ciężkiego przemysłu Górnego Śląska wywołała wiadomość o podjęciu likwidacji potężnego koncernu „Oberschlesische Montan-Industrie" i „Oberschlesische Bergbaugesellschaft" w Katowicach. Koncern ten który działał w ostatnich latach w postaci spółek akcyjnych, zostanie zwinięty.

Dusery francusko-sowieckie.

Moskwa, 14. 5. (PAT.) Podczas obiadu, wydanego przez komisarza Litwinowa, na który ze strony sowieckiej przybyli komisarz Woroszyłow, Rosenholz i inni, komisarz Litwinow wygłosił przemówienie, w którem podkreśla, że sowiecko-francuski pakt wzajemnej pomocy stanowi nowy okres rozwoju wzajemnych stosunków zapoczątkowanych podpisaniem paktu o nieagresji. Mówca zaznaczył, że pertraktacje były prowadzone ze strony francuskiej kolejno przez trzech przedstawicieli różnych ugrupowań politycznych, co wskazuje na powszechne we Francji dążenie do współpracy z ZSRR. Komisarz Litwinow oświadczył:

Można z całym naciskiem oświadczyć, że **zawarty przez nas układ jest instrumentem pokoju, a jego oryginalność polega na tem, że autorzy jego żywią gorące pragnienie, by nigdy nie zaszła potrzeba jego wykonywania.** Mówca zaznaczył, że pakt nie jest przeciw nikomu skierowany i **otwarty jest do przystąpienia dla wszystkich zainteresowanych.** Na zakończenie Litwinow wzniósł zdrowie prezydenta republiki francuskiej, narodu francuskiego i min. Lavala.

W odpowiedzi Laval oświadczył, że słowa, któremi komisarz Litwinow scharakteryzował politykę sowiecką, uważa za wyrażenie chęci ZSRR podzielenia odpowiedzialności i wzięcia udziału w organizacji bezpieczeństwa europejskiego. Po wstąpieniu ZSRR do Ligi Narodów, **nie może być wątpliwości co do zamiarów rządu ZSRR.** Min. Laval podziela przekonanie Litwinowa, że podpisany pakt jest instrumentem pokoju, w którym dwa wielkie państwa złączyły swoje wysiłki nietylko w celu obrony własnej, lecz **w celu służenia sprawie powszechnego pokoju,** którego pragną oba narody, pomimo różnic ideowych i ustrojowych. Minister Laval podziela pragnienie Litwinowa, aby nigdy nie nadażyła się konieczność zastosowania postanowień układu. Wszystkie narody pragną pokoju i wszystkie rządy obowiązane są w służbie bezpieczeństwa zapoznawać swoje własne interesy. Na zakończenie Laval **wzniósł zdrowie Litwinowa, Stalina i pomyślność narodu ZSRR.**

Średniowiecze odżyło w Anglji.

W ramach uroczystości z okazji jubileuszu rządów króla angielskiego odbyła się w Aldershot wielka parada historyczna w strojach średniowiecznych. Na zdjęciu widzimy jeźdźca przedstawiającego króla Henryka VIII defilującego na czele grupy rycerzy.

Fryderyk Kampe. (57

Wielki Człowiek

Powieść współczesna.

(Ciąg dalszy).

— Zupełnie słusznie, mister Oxley! Poza tem należy oszczędzić pacjentce najmniejszych wstrząsów — nie wolno okazywać wyraźnego sprzeciwu... Zresztą odwiedzę ją jutro rano. Najlepiej będzie, jeśli przyjedziemy razem i pan mnie przedstawi jako swego przyjaciela.

W drzwiach Oxley zatrzymał się i zapytał lękliwie:

— Oczywiście rozmawialiśmy o pacjentce... o chorej... Czy pan profesor uważa wypadek za ciężki?

— Dziś tego jeszcze nie mogę określić, musiałbym wpierw zbadać chorą. A więc do jutra, mister Oxley!... Jeszcze chwilkę! Niech pan się postara, żeby chora spędziła noc możliwie spokojnie. Zapiszę łagodny i nieszkodliwy środek nasenny.

Spostrzegł zdaleka, że przed willą stoi gospodyni.

Załamała ręce, gdy zobaczyła wysiadającego z taksówki Amerykanina.

— Co się stało? — zawołał Oxley, czując, że brakuje mu tchu w piersiach: — Co się stało, na miłość Boską?

Kobieta nie była zdolna słowa wykrztusić; zamiast odpowiedzi wskazała na dom.

Pokój Wandy był pusty; w stołowym jeszcze się paliło w kominku, na stole stało nietknięte jedzenie.

Brakowało płaszcza, znikł też mały rewolwer damski. W całym domu panowała smutna cisza.

Wspomniał wczorajszy wieczór, siedzieli obok siebie przy oknie i patrząc na jezioro, rozmawiali o tym drugim.

To wszystko odeszło nieskończenie daleko, skąd niema powrotu. Rzeczywistość przeminęła i już nic jej nie wskrzesi.

Stało się.

Nagle zerwał się z postanowieniem jechania w ślad za nią, ale energja tak samo prędko zgasła, jak się zapaliła — co mógł wskórać?... Nic, na pewno nic.

Zdrętwiał, uczuł beznadziejną pustkę wewnętrzną.

ROZDZIAŁ XXIII.

Wanda wysiadła na dworcu Orleańskim.

Szła pieszo przez ulice, wypełnione ruchliwym, przesadnie hałasującym tłumem, rozpytując o drogę do redakcji dziennika „Matin".

Dwa razy była w Paryżu, ale teraz nie poznawała miasta; jej stan obecny był najwięcej zbliżony do uśpienia pod hipnozą.

Policjant, dziewczynka, sprzedawca gazet na rogu z chwilą, gdy odpowiedzieli na pytanie, momentalnie znikali z pamięci i świadomości, ich twarze rozpływały się w szarej mgle, głosy tonęły bez echa.

Miała wrażenie, że stoi na miejscu, a ulice, domy, sklepy, ludzie są dziwnie nienaturalni i płyną obok niej; szła jak w transie pomiędzy snem a czuwaniem, odczuwając podświadomie lęk wobec przechodniów.

Przed wieczorem, kiedy drzewa Bois de Boulogne rzucały wydłużone cienie, Wanda stanęła przed bramą parku w Meudon.

Po drugiej stronie wzdłuż ogrodzenia szedł jakiś mężczyzna.

Uczuła bezgraniczną słabość, resztą sił uczepiła się kurczowo prętów siatki, ściskając w dłoni mały rewolwer, prezent malarza Końca.

Z nadzwyczajną wyrazistością stanęło jej przed oczyma całe życie od pierwszych lat dzieciństwa do dnia dzisiejszego, do tej minuty; w nieprawdopodobnie skondensowanym obrazie nie zabrakło dawno zapomnianych szczegółów i postaci.

Zaskrzypiał żwir pod stopami.

Coraz bliżej.

Mężczyzna znalazł się na wysokości lufy rewolweru.

Ujrzała zszarzałą twarz Borskiego, gęsto posrebrzone skronie, zmęczony starczy chód pochylonej, jakby do ziemi przytłoczonej postaci.

Poznała go pod maską Jozue Manfielda i jej ręka drgnęła.

— Józefie! — krzyknęła zdławionym głosem: — Józefie!

Mężczyzna skurczył się, gwałtownym ruchem odwrócił się do niej i teraz znów go poznała.

Tak, to był on — jego rysy twarzy, jego oczy, jego włosy!

Borski stał po drugiej stronie, trzymając się siatki, palce ich stykały się ze sobą, ale nie padło ani jedno słowo, ani jeden odruch czułości.

Rozdzielała ich wysoka siatka stalowa, po tamtej stronie był ogołocony z liści park, tu nazewnątrz — odludny las.

Dłonie konwulsyjnie wpiły się w siatkę, jak w rozmównicy więziennej w godzinach odwiedzin.

Wpatrywali się w siebie przez kilka chwil, długich jak wieczność.

Raptem Borski ocknął się, szarpnął z całej siły drutami i zawołał głośno, nie troszcząc się o to, że go może usłyszeć ktoś niepowołany:

— Wando!...

Potem oderwał ręce i pobiegł przez park do bramy.

Brama wjazdowa była starannie zamknięta na klucz.

Wrócił. Wandy już nie było.

Napróżno wołał z rozpaczą, napróżno miotał się wzdłuż ogrodzenia, jak dopiero co schwytane i uwięzione zwierzę.

Gdy się ściemniło i w oddali zaczęły się zapalać ognie Paryża, Borski ukradkiem wślizgnął się do swego pokoju.

* * *

Anzelm Lundquist z założonemi wtył rękoma, szybkim i nerwowym krokiem krążył po owalnej sali bibljoteki.

W ogromnych srebrnych lichtarzach paliły się świece, rozlewając miękkie kołyszące się światło.

Generalny dyrektor był niezwykle wzburzony, mówił podnieconym głosem, specjalnie akcentując słowa:

— Co to wszystko ma znaczyć, kochany panie Borski?... Poprosiłem pana tu, żeby wyjaśnić niektóre sprawy, bo pańskie zachowanie jest conajmniej niezrozumiałe. Oświadczam panu zupełnie poważnie, panie hrabio, że tak dalej być nie może!

Borski siedział w fotelu i zdaje się myślał o czem innem.

— A gdyby tak kto zobaczył, że Jozue Manfield biega po lesie jak warjat i czegoś szuka?!... Ośmielę się zapytać pana hrabiego, czy w tym domu niema służby?

— Bardzo żałuję, panie Lundquist, ale są rzeczy, w które nie wtajemnicza się służby.

— Panie Lundquist, panie Lundquist! — zawołał z podrażnieniem: Wiem, że się nazywam Lundquist!... — Nagle opanował się: — Kochanie panie Borski! Jesteśmy dawnymi wspólnikami, musimy rozmawiać ze sobą całkiem otwarcie. Obaj ponosimy jednakową odpowiedzialność za losy koncernu. Czy pan zdaje sobie sprawę, co to znaczy?... To znaczy, że jeden fałszywy krok z naszej strony i tysiące ludzi będą wyrzucone na bruk bez dachu nad głową i bez kawałka chleba!... Tak, panie hrabia kochany!

(Ciąg dalszy nastąpi).

Nowy fałszywy prorok.

Podburza Lapończyków. — Przepowiada koniec świata. — Czarne msze fanatyka. — Walka z przeciwnikami.

W Szwecji i Finlandji oznaczają nazwą „choroby lapońskiej“ pewien rodzaj neurastenji, spowodowanej brakiem słońca i nagminnej na całym obszarze okolic podbiegunowych, gdzie w zimie dnie są zbyt krótkie, a w lecie noce są bez cienia. To skłania ludzi do mistycyzmu, do zaludniania nieba i ziemi **duchami i wizjami.**

W takiem środowisku pojawiają się zwyczajnie prorocy, którzy z łatwością znajdują posłuch u przesądnych Lapończyków. Przed kilkunastu dniami zaczął działać nagle w małej miejscowości Karesuando, pewien prorok, nazwiskiem Korpela. Jest to człowiek w rodzaju Rasputina, napół Finlandczyk, napół Lapończyk, obdarzony wielką siłą hipnotyczną, którą łączy z dość brutalną zmysłowością. Korpela zaczął przepowiadać „przyjście królestwa niebieskiego“ i bliskie **„wylądowanie latającej arki, która zawiezie jego wiernych do Palestyny i — do raju“.**

Na ten cel prorok zbiera „zaliczki“ od wszystkich tych, którzy wierzą w jego proroctwa i chcą dostać się tą drogą do raju. Korpela zdobył już tłumy zwolenników, a wśród nich nawet pewną Sybillę w osobie Estery Sunna. Utworzył się cały sztab, który postanowił kierować ofenzywą przeciw obecnemu porządkowi, wyciąć w pień pastorów z sąsiednich miejscowości i zburzyć kościoły.

Zachęcony powodzeniem Korpela głosi, że wszyscy, którzy go nie słuchają, **są opętani przez djabła i zasługują na ogień wieczny.** Skutek jest taki, że pewien młody Lapończyk oćwiczył swoją starą matkę aż do krwi, inni zaś pokaleczyli nożami przeciwników Korpeli. Zwolennicy Korpeli gromadzą się obecnie w zamkniętych i zaryglowanych domach, gdzie śpiewają razem psalmy i oddają się rozpasanym orgjom.

W ostatnim czasie Korpela wzbogacił swój katechizm trzema nowemi nakazami: każdy dobry chrześcijanin powinien **przecinać druty telefoniczne i telegraficzne,** zakazać swoim dzieciom uczęszczania do szkoły i odmawiać płacenia podatków.

Obecnie władze postanowiły położyć kres wybrykom proroka, którego nauki zaczęły szerzyć się z przerażającą szybkością wśród ciemnych Lapończyków. Zmobilizowano policję, która czuwa nad bezpieczeństwem kościołów i stacyj telefonicznych i przeprowadza aresztowania. Już zamknięto trzech najzagorzalszych zwolenników Korpeli, który znajdzie się również sam pod kluczem, tem bardziej, że zapowiedziane przez niego wylądowanie „arki niebieskiej“ na jeziorze Kiruna w poniedziałek wielkanocny **nie nastąpiło i nie spełniło się jego proroctwo o końcu świata,** z którego uratowani mieli być tylko jego wierni.

Mimo bardzo energicznego zwalczania zwolenników Korpeli przez policję, zastępy ich wciąż rosną. Pod pretekstem, że wkrótce nastąpi koniec świata, zwolennicy Korpeli porzucają pracę i oddają się modłom i orgjom. W czasie tych modłów palą biblje i ewangelje, oskarżając je o fałszywe proroctwa. Wszyscy, którzy nie chcą wierzyć w Korpelę, narażeni są na akty gwałtu ze strony jego zwolenników. — Niedawno w czasie pogrzebu dziecka tłum zwolenników Korpeli **zaatakował trumnę i obrzucił kamieniami księdza.** Jednocześnie stwierdzono, że zwolennicy Korpeli urządzają prawdziwe średniowieczne „czarne msze“, na których duszą małe dziewczęta. Kilka uduszonych dziewcząt znaleziono w Laponji i sąsiedniej Finlandji.

Z uchwał XVI. dorocznego walnego zebrania

Związku Lekarzy Państwa Polskiego

z dnia 28 IV. 1935 roku które się odbyło w Warszawie.

XVI Doroczne Walne Zebranie Związku Lekarzy Państwa Polskiego:

1. — stwierdza, że sytuacja lekarzy w ubezpieczalniach społecznych od chwili narzucenia lekarzom t. zw. wytycznych ulega stałemu pogorszeniu, zarówno pod względem moralnym, jak i materjalnym. Traktowanie lekarzy w ubezpieczalniach społecznych nie odpowiada ich wykształceniu i roli ich w społeczeństwie. Lekarze w ubezpieczalniach społecznych za swoją ciężką pracę otrzymują groszowe wynagrodzenie, nie wystarczające na opędzenie minimalnych potrzeb kulturalnych.

Nowy projekt wytycznych, zaproponowany przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych zapowiada jeszcze dalsze pogorszenie sytuacji lekarzy, wydając ich na samowolę władz ubezpieczalni. Walne zebranie kategorycznie odrzuca nowy projekt wytycznych i wzywa Zarząd Główny do podjęcia energicznej walki o nową umowę zbiorową. Walne zebranie oświadcza, że lekarze doprowadzeni do ostateczności będą zmuszeni przerwać pracę w ubezpieczalniach społecznych. Do powzięcia uchwały w sprawie konieczności zaprzestania pracy walne zebranie upoważnia Zarząd Główny.

2. — solidaryzując się z uchwałą Głównego Komitetu Lekarzy Ubezpieczalni Społecznych z dnia 1 grudnia 1934 r., wypowiadającą się negatywnie co do samej organizacji lekarza domowego typu proponowanego i realizowanego przez władze ubezpieczeniowe, równocześnie stwierdza i podkreśla:

a) że organizacja lecznictwa ubezpieczeniowego winna zapewnić i zrealizować ustawowo przewidzianą zasadę wolnego wyboru lekarza, utrzymać w szerokim zakresie lecznictwo specjalistyczne oraz możliwie odciążyć lekarzy od czynności administracyjnych,

b) wszelkie zmiany w formach organizacyjnych lecznictwa ubezpieczeniowego winny być wprowadzone stopniowo i po uwzględnieniu opinji lekarzy i organizacji lekarskiej.

3. — wobec stosunkowo częstych wypadków otwartej gruźlicy wśród czynnego personelu nauczycielskiego, ochroniarek i służby szkolnej, a tem samem istniejącego niebezpieczeństwa masowego zakażenia młodzieży szkolnej zaleca Zarządowi Głównemu interwencję u odpowiednich władz rządowych i samorządowych w formie memorjału o potrzebie wydania zarządzeń wprowadzających:

a) dokładne nowoczesne badanie płuc z zastosowaniem badania Rentgena, osób wstępujących do zawodu nauczycielskiego (nauczycieli, lekarzy szkolnych, ochroniarek, służby szkolnej),

b) dokonywanie przynajmniej co trzy lat dokładnej kontroli stanu płuc u osób wyżej wymienionych, pełniących swe obowiązki,

c) udzielanie urlopów zdrowotnych do 3 lat dla wyżej wymienionych w razie choroby, celem umożliwienia zupełnego wyleczenia, wzgl. doliczenia lat służby do uzyskania pełnej emerytury.

4. — uchwala zwrócić się z prośbą do czynników miarodajnych o likwidację akademji stomatologicznej w Warszawie w jej obecnej postaci i o włączenie studjów stomatologicznych do wydziałów lekarskich uniwersytetów polskich.

Indjanin trucicielem

Cztery morderstwa.—Tajemnicza ranka na szyi ofiar.—Cowboy odkrywcą mordercy.

Dzięki bystrości pewnego cowboya udało się na Kubie odkryć **poczwórne morderstwo przy pomocy trucizny.** Głównym sprawcą morderstwa był Indjanin Juan, pochodzący z Brazylji. Przebieg był następujący:

Juana protegował bardzo pewien plantátor na Kubie, ponieważ uważany był za zdolnego. Oddano mu miejsce zarządcy w jednej plantacji. Juan zgodził się pozornie na propozycję, patrząc ukradkiem na córkę swego protektora, Charlottę, 20-letnią piękną dziewczynę, która wróciła przed rokiem z pensjonatu w La Habana. Juan zalecał się do pięknej dziewczyny na swój sposób. Dziewczyna wyśmiewała swego adoratora, który nie dał się jednak zbić z tropu.

Pewnego popołudnia znaleziono właściciela plantacji martwego na leżaku, na werandzie jego domu. Na szyi miał malutką rankę, jak gdyby **od ukąszenia muchy lub jakiegoś owada.** Wezwany z okolicy lekarz stwierdził śmierć wskutek udaru serca, nie znalazłszy żadnej innej przyczyny nagłego zgonu W dziesięć dni potem umarła żona właściciela plantacji, u której **znaleziono podobną rankę na szyi.** Trzecim nieboszczykiem był brat Charlotty.

Charlotta była niepocieszona. Z Camaguey przyjechał wuj, ażeby zarządzać plantacją przynajmniej chwilowo W czasie przerwy w pracy zbliżył się do niego cowboy Frederico i zwrócił mu uwagę na niezwykłe wypadki. Wuj Charlotty oświadczył, że i jemu wydały się owe trzy wypadki śmierci bardzo zagadkowe. Ale **nazajutrz już nie żył.** Znaleziono go martwego w łóżku z małą ranką z lewej strony szyi.

Po tym czwartym zgonie postanowił Frederico wyświetlić tę tajemnicę. O swoim zamiarze powiadomił Charlottę, która opowiedziała mu o dziwnych zabiegach Juana o jej względy. Frederico uprosił Charlottę, ażeby pozwoliła odegrać mu wprawdzie niebezpieczną, lecz skuteczną rolę. Charlotta oznajmiła więc urzędnikom i pracownikom plantacji, że mianuje Frederica zarządcą. Rozgłoszono nawet pogłoskę o zaręczynach Charlotty z Fredericem, które miały się odbyć po ukończeniu żałoby.

W pewnej odpowiedniej chwili Frederico przeszukał dom Indjanina. Początkowo nie znalazł nic podejrzanego, ale potem odkrył dmuchawkę indjańską, **większą ilość szklanych rurek i aparat spirytusowy,** na którym prawdopodobnie Indjanin zmieniał szklane rurki na rurki cienkie jak włos. Po południu następnego dnia leżał Frederico na werandzie domu, udając, że śpi. W rzeczywistości zaś obserwował przy pomocy dwu luster znajdujących się naprzeciw płot. Po pół godzinie przez płot przesunęła się delikatna rurka. W sekundę potem **cieniutka szklana strzała wyleciała z rurki w stronę Frederica.** Ale strzała utkwiła w skórze, którą Frederico opasał swoją szyję. Strzelcem, który wypuścił strzałę, był Juan. Strzała zawierała na ostrzu śmiertelną indjańską **truciznę.**

Juana aresztowano i umieszczono we więzieniu w Guantenamo. Skazany będzie na śmierć za wielokrotne morderstwo.

Nowy rekord światowy.

Amerykański lekkoatleta Jack Torrance ustanowił nowy rekord światowy w pchnięciu kulą, osiągając fantastyczny wynik 18,93 m.

Najmłodszy pilot.

Miss Ivan Hughes, licząca zaledwie 17 lat, zdała przed kilku dniami z powodzeniem **egzamin na pilota.** Jest ona najmłodszym pilotem na świecie. Zamierza ona wykształcić się w służbie komunikacyjnej, ażeby móc prowadzić potem samolot pasażerski.

Król na wygnaniu.

Król siamski Pradjahipok wycofał się zupełnie z publicznego życia od czasu swojej abdykacji. Nie opuszcza prawie nigdy swojej posiadłości w Surrey (Anglja). Sprzedał nawet wielkie auto państwowe, ozdobione herbem państwa siamskiego. Dom ekskróla urządzony jest zupełnie po europejsku. Tylko przed kominkiem stoi olbrzymi słoń z kości słoniowej, symbol Siamu, przypominający mu dawne czasy.

Święto narodowe w Rumunji.

Niezwykle uroczyście obchodzono przed kilku dniami święto narodowe Rumunji. Na polach pod Bukaresztem odbyła się przy udziale króla Karola, następcy tronu, greckiej ekskrólowej Elżbiety, byłego francuskiego premjera Paul Boncoura i członków rządu rumuńskiego wielka defilada. Kilkaset tysięcy osób przybyłych z całego kraju przyglądało się defiladzie. Na zdjęciu widzimy króla Karola w chwili dekoracji sztandaru pułkowego. Na lewo: następca tronu ks. Michał.

GDYNIA.

Przerwa pracy w porcie. Na znak żałoby, jaką cały kraj jest okryty z powodu śmierci Marszałka Polski ś. p. Józefa Piłsudskiego, zarządzona została dnia 15 bm. od godz. 9 do 15 przerwa w pracy portu, aby dać możność wszystkim pracownikom portowym do gremjalnego wzięcia udziału w uroczystościach żałobnych.

L. O. P. P. w ogólnej żałobie narodowej. W związku z ogólną żałobą narodową, zarząd obwodu morskiego LOPP. wysłał depeszę na ręce prezesa zarządu głównego LOPP. gen. Berbeckiego następującej treści:

„Zarząd obwodu morskiego L. O. P. P. składa wyrazy głębokiego żalu z powodu bolesnej straty, jaka dotknęła naród przez śmierć najlepszego Obywatela“.

Również złożono kondolencje na ręce p. Komisarza Rządu w Gdyni. Na znak żałoby przerwano dalsze uroczystości w związku z XII. tygodniem lotniczym.

Rodzina Wojskowa swemu protektorowi. W piątek 17 bm. Rodzina Wojskowa w Gdyni urządza osobne nabożeństwo żałobne za duszę swego wielkiego protektora i założyciela o godz. 9,30 w kościele Najśw. Serca Jezusowego.

Gdynia subskrybowała 2.767.100 zł. Gdynia subskrybowała do dnia 11 maja rb. Pożyczkę Inwestycyjną na sumę 2.767.100 zł, w tem gotówką 1.673.400 zł, resztę w obligacjach Pożyczki Narodowej.

Pracownicy miejscowych instytucyj bankowych zorganizowali Koło Bankowców, którego celem będzie pogłębienie wiedzy fachowej z jednej strony oraz szerzenie uświadomienia gospodarczego wśród szerszego społeczeństwa z drugiej strony. Zadania te spełnia koło m. in. przez wygłaszanie odpowiednich referatów dyskusyjnych. Na ostatniem zebraniu dyr. Marciczkiewicz, radny m. Gdyni i referent budżetowy, wygłosił niezmiernie głęboko ujęty odczyt na temat finansów gminy m. Gdyni, w którym omówił budżet m. Gdyni na rok 1935-36 oraz stan obecnej gospodarki finansowej, stwierdzając, że miasto osiągnęło równowagę budżetową dzięki pomocy Skarbu Państwa i banków państwowych. W szeroko rozwiniętej dyskusji omawiano szczegółowo poszczególne fragmenty gospodarki samorządowej, stwierdzając poprawę na każdem polu. Zkolei koło bankowców zorganizowało odczyt o stosunkach ogólnogospodarczych w państwie, o którym w najbliższych dniach umieścimy sprawozdanie szczegółowe z uwagi na bardzo ciekawy i rewelacyjny temat.

Z GDAŃSKA.

Studenci-Polacy politechniki gdańskiej oddali hołd pamięci Wodza Narodu jednominutowem milczeniem. Po odczytaniu orędzia Pana Prezydenta R. P. zebrani wysłali depesze kondolencyjne do premjera Sławka. Na znak wielkiej żałoby studenci uchwalili okryć krepą odznaki organizacyjne oraz nosić czarne opaski.

Na podstawie zarządzenia komisarza dla kontroli cen, wolny obrót handlowy został przywrócony z wyjątkiem obrotu żywnością i artykułami pierwszej potrzeby, który nadal podlegać będzie ścisłemu nadzorowi komisarza.

Z KRAJU.

Samolot spadł do ogrodu, w którym odbywała się zabawa. W folwarku Krępa koło Garwolina samolot Aeroklubu warszawskiego w czasie startu do lotu powrotnego zaczepił o ogrodzenie, poza którem odbywała się zabawa pod gołem niebem. Samolot rozbił się, zabijając 12-letniego Zdzisława Wierzbickiego. Nadto w katastrofie zostały ciężko ranne dwie osoby. Piloci wyszli bez szwanku.

Palą się polskie strzechy. We wsi Świetlikowa Wola powiatu kozienickiego pożar zniszczył 25 chałup, 41 stodół i 46 obór. Pożar przeniósł się na sąsiednią Łukową Wolę, odległą o 350 m, gdzie spalił się jeden dom, 6 stodół, 9 obór. W Świetlikowej Woli pozostało bez dachu nad głową 160 osób, a w Łukowej Woli 8 osób. W akcji ratowniczej brało udział 8 straży pożarnych. Ogień powstał wskutek zaprószenia przez małe dzieci.

Pożar w miasteczku małopolskiem. W Mielnicy pastwą płomieni padło kilkanaście domów mieszkalnych, w których mieściły się sklepy, składy zboża i piekarnia. Część domów spłonęła doszczętnie wraz z towarem, część zaś zdołano uratować. Przeszło 20 rodzin pozostało bez dachu. Akcja ratunkowa była niezmiernie utrudniona z powodu braku wody. W płomieniach poniosła śmierć umysłowo chora kobieta.

Po 29 latach. W dniu 16 stycznia 1906 r. na polach bronowickich rozstrzelany został przez Rosjan 17-letni chłopiec Jan Markowski, członek organizacji bojowej PPS. Gdy przez bojowców zastrzelony został szpieg moskiewski Szpakow, naczelnik stacji w Lublinie, władze rosyjskie aresztowały Markowskiego i poddały go torturom. Siepacze wywieźli go poza Lublin i bez sądu rozstrzelali. W nocy bojowcy wykopali zwłoki chłopca i pochowali je na cmentarzu w Kalinowszczyźnie. Dziś, po 29 latach zwłoki zostały wydobyte z mogiły i złożone z honorami na cmentarzu wojskowym.

Nowy most na Wiśle

wartości 5 miljonów złotych.

Ministerstwo komunikacji przystąpiło do robót wstępnych przy budowie nowego mostu **na Wiśle pod Włocławkiem.** Most ten, który zastąpi obecny most drewniany, nieodpowiadający już wymogom komunikacyjnym, będzie konstrukcji żelaznej o długości blisko **700 metrów.**

Obecnie przystąpiono do budowy filarów i przyczółków. Filary będą oparte na kiesonach.

W bieżącym sezonie budowlanym zakończone będą roboty koło zakładania filarów, zaś montowanie mostu rozpocznie się z wiosną roku przyszłego, a wedle opracowanych planów most zostanie oddany do użytku publicznego jesienią roku przyszłego.

Most odda duże usługi nietylko samemu Włocławkowi i jego okolicom, ale ułatwi także w znacznym stopniu komunikację między lewym a prawym brzegiem Wisły.

Koszt budowy podpór, kiesonów i przyczółków wyniesie około 2,5 miljonów złotych, a drugie tyle kosztować będzie konstrukcja żelazna wraz z całkowitem wykończeniem budowy. W chwili obecnej fabryki krajowe przystępują już do wykonania zamówień, związanych z budową mostu.

Z Rosji sowieckiej.

NOWY TYP ROBOTNIKA.

Po sześciu latach „zrównania socjalistycznego“, władze sowieckie przyszły do wniosku, że pracę „udarników“ (rekordowców) nie należy oceniać tylko co do ilości, lecz brać pod uwagę wartość jej wykonania. W związku z tem dla tego typu robotników wprowadzono nazwę „otlicznikow“, t. j. wykonujących pracę bez zarzutu.

DALSZA LIKWIDACJA GOSPODARSTW.

W okręgu woroneżskim w ciągu ostatnich dwóch miesięcy zlikwidowano ponad 36 tys. włościańskich gospodarstw.

WYDALAJĄ I ZAMYKAJĄ.

Z Moskwy wydalono dwóch przedstawicieli niemieckich firm kinematograficznych i zamknięto biuro Siemensa, istniejące tu od wielu lat.

KONFISKATA ODBIORNIKÓW RADJOWYCH.

Na Dalekim Wschodzie władze sowieckie w ostatnich czasach zabroniły posługiwania się odbiornikami długofalowemi. W Błagowieszczeńsku przeprowadzono już konfiskatę radjoodbiorników, pracujących na długich falach. Na używanie takich aparatów dają zezwolenie komendanci czerwonej armji i członkowie partji komunistycznej. Ma to na celu zapobieżenie przed ujemnym wpływem na radjosłuchaczy rosyjskich przez zagraniczne stacje nadawcze i wprowadzanie niepożądanych nastrojów wśród obywateli sowieckich.

Piękne słowa, lecz brzydkie czyny.

Gdynia, 15 maja.

Przed kilku miesiącami poinformowała tutejsza firma przemysłu śledziowego „Mewa“ miejscowe pisma, że wszystkie firmy śledziowe będą obecnie używać **beczek krajowego wyrobu,** dla których wyrobu sprowadziła nawet specjalnych instruktorów z Holandji, którzy mieli wyszkolić odpowiedni zastęp bednarzy dla wyrobu tych beczek.

Sądziliśmy wówczas, że jest to uczciwy zamiar firmy „Mewa“ stworzenia nowego warsztatu pracy dla naszych rzemieślników i ochrony naszego bilansu handlowego przed zbędnym wywozem grosza polskiego zagranicę. Do naszej redakcji zgłaszało się też kilka poważniejszych firm, mających zapotrzebowanie na takie beczki, z prośbą o podanie im adresu wytwórni tych beczek. Zwróciliśmy się wówczas do firmy „Mewa“ o bliższe informacje w tej sprawie, aby dać odpowiedź naszym czytelnikom. Już wówczas **uderzała nas dziwnie mglista i wykrętna odpowiedź** telefoniczna przedstawiciela f-my „Mewa“, która zamiast udzielić wyjaśnień i wskazać źródło nabycia tych beczek, zażądała podania jej adresów zapytujących się firm, co też w dobrej wierze uczyniliśmy, uważając słusznie, że dalsze nasze pośrednictwo w tej sprawie jest zbyteczne.

Tymczasem obecnie dowiadujemy się ze zdziwieniem, że firma ta nietylko nie używa już beczek krajowego wyrobu (mamy pewne wątpliwości, czy wogóle je używała), lecz **nawet beczki używane, których ma około 15.000 na składzie, przed ponownem ich użyciem dla dokonania drobnych napraw, których dokonać by mógł każdy miejscowy bednarz, wysyła własnemi lugrami aż do Holandji.** Pocóż więc sprowadzała firma aż z Holandji specjalnych instruktorów do wyrobu beczek na miejscu i rzekomo sowicie ich opłacała, skoro ich obecnie zpowrotem odesłała do ich ojczyzny, a **beczki nadal sprowadza z zagranicy,** a co więcej, nawet dla drobnych napraw wysyła je do Holandji, jakkolwiek **miejscowi bednarze** chętnie ofiarowali swe usługi.

Cóż w takim razie robili przez kilka miesięcy obcy instruktorzy, skoro nie zdołali wyszkolić nawet do tego stopnia tutejszych bednarzy, żeby chociaż umieli naprawiać beczki do śledzi?

Poco i w jakim celu była robiona przed kilku miesiącami ta **głośna reklama** dla rzekomo podjętej w kraju z inicjatywy f-my „Mewa“ produkcji beczek do śledzi, t. zw. „kantesów“. Czy nie był to może także jakiś „kantes“, obliczony na naprawienie nadwyrężonej nieco reputacji tej firmy z powodu wszczętych swego czasu dochodzeń karnych przeciwko niej z powodu rzekomego przemytu śledzi obcokrajowych, zadeklarowanych jako pochodzące z własnych połowów dalekomorskich. Obecnie, kiedy śledztwo zostało już podobno wstrzymane, czy też umorzone, firma uważa reklamę tą za zbyteczną i powraca do swych pierwotnych metod „popierania krajowej wytwórczości“.

Powrót z urlopu min. Zawadzkiego.

Warszawa, 15. 5. (Tel. wł.). Minister skarbu prof. Wł. Zawadzki powrócił w dniu 14 bm. w godzinach południowych z urlopu do Warszawy.

Na kopiec Marszałka Piłsudskiego i odbudowę Żułowa.

Zarząd główny rezerwistów, zamiast wieńców na trumnę ś. p. Marszałka Piłsudskiego, przeznaczył kwotę 1.000 zł na kopiec Marszałka z sum, zebranych na odbudowę Żułowa i wezwał swych członków do wzmożenia wysiłków, by odbudowa Żułowa doprowadzona została do końca jak najprędzej.

Objęcie urzędowania przez generalnego inspektora sił zbrojnych.

Warszawa, 15. 5. (Tel. wł.). Agencja „Iskra“ dowiaduje się, że w dniu 14 bm. rano przybył do Generalnego Inspektoratu Sił Zbrojnych nowomianowany generalny inspektor sił zbrojnych gen. dyw. Edward Rydz-Śmigły i objął urzędowanie.

Obecni byli wszyscy inspektorzy armji i generałowie.

Prace nad ordynacją wyborczą.

Rządowi zależy na szybkiem załatwieniu sprawy.

Warszawa, 15. 5. (Tel. wł.). Wczoraj w gmachu Sejmu w godzinach przedpołudniowych zebrały się komisje konstytucyjne BBWR na obrady w sprawie ordynacji wyborczej. Po oddaniu hołdu śp. Marszałkowi przewodniczący wicemarszałek Car w imieniu premjera Sławka złożył oświadczenie, ażeby komisje mimo wszystko szybko przystąpiły do pracy.

Mimo to obrady zostały przerwane, ale już termin najbliższy został wyznaczony na poniedziałek.

Ze względów taktycznych rządowi chodzi o to, aby projekt ten w atmosferze świeżej pamięci przeżytych chwil przeszedł przez komisję. Rząd bowiem się spodziewa, że już na plenum nie będzie zasadniczych zmian.

Z tych samych taktycznych względów nie będzie zmian w terminie zwołania nadzwyczajnej sesji sejmowej. Najwyżej zwłoka może nastąpić do dwóch dni, a więc do dnia 23 bm.

Drobne wiadomości.

— **Dwieście samolotów niemieckich** wystartuje 28 maja w Berlinie. W drodze do Królewca zatrzymają się na lotnisku w Dajtkach (Deuthen) pod Olsztynem.

— **Na międzynarodowej wystawie w San Diego** w Kalifornji znajdować się będzie pawilon polski.

— **W Arizona** znaleziono w starożytnej skalistej pieczarze Indjan materję z włosia zajęczego, której wiek uczeni obliczają na 1500 lat.

— **Sokolstwo polskie w Ameryce** uchwaliło wystawić pomnik na grobie śp. redaktora Stanisława Osady, zmarłego w zeszłym roku w Aleksandrowie Kujawskim.

— Wróciłem, jak redaktor widzisz. Ale proszę — nie mówmy dziś o mojej nieszczęsnej wyprawie do Sopot!

— To samo chciałem zaproponować.

— Redaktor jesteś zacniejszy niż myślałem.

— Dlaczego miałbym być w pańskich oczach zły?

— Także pytanie!!! Przedewszystkiem nigdy nie wiadomo, kiedy redaktor kpisz, a kiedy...

— Zawsze mówię serjo.

— Tem ci gorzej! Zatem te wszystkie docinki, przygryzki, powiedzonka, uszczypki...? Ha! Powód do śmiertelnego gniewu. Lecz ja i tak redaktorowi wybaczam.

— Forma — to drobiazg, panie Franciszku. Trudno! Już taka moja natura, że i najżyczliwsze słowa z gęby sypią mi się szpileczkami. Nie chodziłem do szkoły na Quay d'Orsay lub Downing Street; zato też nie kandyduję na posadę ambasadora. Prawdę rypać między swymi uważam za piękną rzecz.

Na to nie każdy może sobie pozwolić. Czy redaktor myślisz, że najchlubniejszej pamięci nasz Bohater nie miałby jeszcze więcej serc...

— Co też wygadujesz, panie Franciszku? Jeszcze więcej? To pan chyba sądzisz, że tem żywiołowy żal u nas i te depesze z zagranicy — to tylko oficjalna żałoba?

— Wobec majestatu śmierci i ja wierzę w szczerość bolesnego uczucia Narodu. Jednak za życia — przyznasz redaktor — ciskano kamyczkami...

— Pan zaś przyznasz, Franciszku, że tych ciskań było coraz mniej i mniej i grubo przed żałosną dla nas chwilą uwielbienie stało się powszechne. Niektórzy może wstydliwiej je wyrażali, aby ich nie poczytano za zalotów z interesu, niemniej wszakże podziwiali Marszałka, czcili; do głębi przeświadczeni o iście Mojżeszowej misji Wodza; z wdzięcznością i czyli owoce Jego genjalnej pracy, uwieńczonej nietylko wolnością Polski, lecz i Jej rozkwitem.

— Dziś redaktor tak pięknie mówisz, że aż coś za serce łapie.

— Dotychczasowe tematy naszych pogadanek były na innym poziomie. Teraz mowa o nader bolesnej stracie. Inaczej nie potrafiłbym.

— Wiesz co, redaktorze!? A gdyby tak... Hm... Jak tu powiedzieć? Inicjatywa... Coś podniosłego... No — pomóż mi pan!

— Rozumiem. Cieszy się, panie Franciszku! To już się dzieje samorzutnie. Naród czuje i własną stratę i niezapłacony dług wdzięczności względem swojego Wodza. Nic milszego nad te odruchowe projekty: Tu chcą pomnik postawić, tam muzeum, stypendjum zainicjować...

— Martwi mnie właśnie ta rozbieżność pomysłów.

— Zgoła niepotrzebnie. Powiem, że to najzaszczytniej świadczy o szlachetnym i powszechnym zapale, o wielkiem sercu Narodu.

— Redaktorze! Miałeś mnie pan za materjalistę, skąpiarza i może coś gorszego. Może nie bez racji. Nie spierajmy się o to! Lecz dowiedz się pan, że na Pożyczkę dałem 500 złocistych gotiu, a teraz — chciałem pana prosić — jeśli będziecie tworzyć jakiś komitet... Rozumiesz pan?

— Chcesz pan być czynnym członkiem?

— O, redaktorze! Jak najczynniejszym. Masz pan tu sto złotych na... No — co tam uchwalcie, wszystko akceptuję zgóry; pomnik, szkołę, muzeum... Ja, skąpy Franciszek, daję setkę. Ale to nie koniec! Zastrzegam się. Dla naszego Ukochanego...

— Franciszku drogi! Złoty z pana człowiek. Wybacz pan, żem się mylił! Cmoknijmy się siarczyście!

— W takiej chwili ani pieniędzy ani gęby nie poskąpię.

Ze świata medycyny

Rok IV. Nr. 10.

Dr. med. Aleksander Simon (Warszawa).

O „przeziębieniu“.

Każdy czynnik, który intensywnie działa na ustrój ludzki, może w odpowiednich warunkach dodatnio czy ujemnie wpłynąć na jego stan zdrowotny. Wychodząc z tego założenia, które za pewnik uważać można, przyznać musimy, że klimat i to co się nań składa, a więc temperatura, powietrze, ciśnienie barometryczne, wilgotność, usłonecznienie, wiatry, nasycenie elektrycznością i wiele innych, poczęści nam jeszcze nieznanych momentów, w pewnych warunkach może nas uzdrowić, a w innych wywołać chorobę, jak się powszechnie mówi, przez **zaziębienie.** Doświadczenie codzienne nas uczy, że **zaziębienie jest jednym z najpowszechniejszych powodów zachorowania,** który i bez współdziałania zarazków chorobotwórczych lub z niemi razem wywołuje chorobę. W współczesnym stanie nauki może trudno tylko ustalić, w jakim stopniu i w jakim procencie poszczególne wyniki, z których się składa działanie powietrza i klimatu, w danym razie spowodowały chorobę. Łatwiej już wykazać, jak samo nagłe oziębienie czyli przelotne obniżenie temperatury skóry na pewnej przestrzeni na ustrój ludzki podziałać może. Pod tym względem pomocny nam jest dość dobrze opracowany dział przyrodolecznictwa t. zw. **hydroterapja** (wodolecznictwo), która się zajmuje działaniem bodźców termicznych (cieplnych) na ciało ludzkie. W wodolecznictwie ustalono, że **tylko wtedy działanie zimnej wody (zimna) dla ustroju jest nieszkodliwe, kiedy po zabiegu następuje reakcja, czynne przekrwienie, mocne zaczerwienienie skóry.** W pierwszej chwili po oziębieniu skóry, np. pod wpływem zanurzenia ciała w zimną wodę, tętnice skóry się kurczą, skóra bieleje. Ten okres powinien trwać atoli tylko bardzo krótko i natychmiast ustąpić reakcji, czynnemu rozszerzeniu naczyń skóry, jej zaczerwienieniu i rozgrzaniu się. Pod wpływem zimnych bodźców termicznych, oziębienia czy to przez zimną wodę, czy też zimne powietrze, następuje skurcz tętnic niekoniecznie tylko na skórze w miejscu oziębienia, lecz może też nastąpić drogą odruchowa w zupełnie oddalonym narządzie, np. w błonie śluzowej nosa, migdałów, gardzieli, oskrzeli albo też w nerkach, kiszkach lub jajniku i t. d. Co do nerek, to przed kilkunastu laty ustalono przez bardzo wybitnego klinicystę Vollharda, że najczęstszą przyczyną ostrego zapalenia nerek, np. tak zwanego wojennego zapalenia nerek, powstającgo przez zaziębienie w okopach strzeleckich, jest skurcz naczyń kłębuszków nerkowych, odruchowo przez zaziębienie skóry spowodowany. Zaciśnięte małe tętniczki nie doprowadzają niezbędnej do czynności kłębuszków krwi i w ten sposób wywołuią ciężkie, nazbyt często w następstwie śmiertelne zapalenie nerek. Tutaj współdziałanie zarazków chorobotwórczych nie jest wcale konieczne.

Innym razem tą samą drogą odruchowo przez działanie zimna na skórę powstaje skurcz naczyń w gardzieli i migdałach, powodujący zastój i upośledzenie krwiobiegu, co samo przez się czy też łącznie z działaniem zarazków spowodować może chorobę gardła, błonicę, zapalenie migdałów, ropień i temu podobne. Działanie zarazków chorobotwórczych, które zawsze w jamie ustnej, gardzieli i drogach oddechowych są obecne, tak można sobie wyobrażać jak rozrost grzybów po deszczu. Ich zarodki zawsze są w ziemi leśnej, ale dopiero pod ożywczym wpływem deszczu zarodki grzybów w ziemi bujaią jak zarazki w migdałach (po zaziębieniu).

Bez współdziałania zmniejszenia odporności naszego ustroju na działanie zarazków, zachorowanie często nie jest do pomyślenia, a zmniejszenie tej odporności nader często powoduje zaziębienie. Z powyższego wynika, jak **ważnym momentem w powstawaniu chorób jest czynnik przeziębienia** i to nietylko z takich, które przezeń są bezpośrednio wywołane, ale nawet we wszystkich chorobach zakaźnych. Tak tylko można zrozumieć, jak może powstać dur brzuszny, ospa lub gruźlica po ostrem przeziębieniu. Ale z powyższego zrozumiałem jest też, **jak się uchronić i zapobiec następstwom przeziębienia** i złamać chorobę w zarodku. Przyczyniają się ku temu takie zabiegi, które zwalczają i usuwają wymienione skurcze tętnic, miejscowe i oddalone.

A są to te same zabiegi, które doświadczenie nas nauczyło stosować przy przemoknięciu i zaziębieniu, miejscowe i ogólne nagrzewanie, okłady rozgrzewające, gorące kąpiele, środki napotne, herbaty i ziółka, preparaty salicylowe i należące do nich motopirina (aspirina) i środki pokrewne. W drugim rzędzie dopiero wchodzą w grę środki odkażające miejscowo działające i zwalczające zarazki we krwi i narządach, jak np. chinina, phennina, togal, preparaty salicylowe, alkohol i inne.

Przygotowanie dziecka
na dni możliwej choroby.

Lekarz musi wciąż zwalczać opór dziecka, gdy ma je badać. Dobrze znane są sceny krzyku i ucieczki chorego, powodujące prośby lub groźby, a czasem i łzy bezradnej matki. Oczywiście, badanie jest w tych warunkach bardzo utrudnione i tylko wprawny lekarz cel swój osiąga, tracąc jednak dużo czasu. **Ileż czasu i irytacji możnaby było zaoszczędzić, gdyby rodzice i**

wychowawcy byli rozsądniejsi i przezorniejsi!..

Niema bodaj jednego dziecka, któreby się bez lekarza wychowało, dlatego **matki muszą przygotować dzieci do badania lekarskiego!**

Każda matka czy wychowawczyni, winna pilnie dziecko obserwować. Codzienna kąpiel pozwala dokładnie oglądać ciałko dziecka, jego skórę tak, żeby już drobne zmiany nie uszły bacznemu oku i skierowała dziecko właśnie do lekarza. Tak być powinno. Niestety, wciąż jeszcze widzi się w poradniach i przychodniach matki, które nie potrafią odpowiedzieć na najprostsze pytania, np.: „czy dziecko dobrze sypia?“ — „Jakie ma stolce?“ i t. p. Dla dziecka, dokładnie obserwowanego w czasie zdrowia, choroba nie będzie tem, czem się często staje: zboczeniem i zaburzeniem wychowania. Matki często narzekają, że dziecko w czasie choroby „rozpieściło się“ i stało się nieznośne. Winne temu są najczęściej same matki, które zapomnają, że **i w czasie choroby nie wolno zaniedbać wychowywania,** że porządek, punktulność odżywania oraz czystość ciała muszą i w chorobie być utrzymane.

Już podczas **mierzenia ciepłoty** musi zwykle lekarz staczać wielkę wojnę z dzieckiem. Możnaby temu łatwo zapobiec, gdyby matki i w czasie zdrowia od czasu do czasu kontrolowały ciepłotę dziecka. Pożytek z tego byłby podwójny: po pierwsze, dziecko oswoiłoby się do mierzenia ciepłoty, a powtóre, matka czasem z podwyższonej ciepłoty zorjentowałaby się, że dziecku coś dolega, i odwrotnie — nieraz mogłaby się uspokoić gdyby sama podejrzewała, że dziecko jest chore, a znalazła prawidłową ciepłotę.

A teraz o największej bolączce: **o zaglądaniu do gardła.** Wszyscy lekarze wiedzą, że nawet dzieci, które podczas badania zachowywały się spokojnie, zawodzą i bronią się, gdy się im zagląda do ust. Dlatego doświadczeni lekarze odkładają ten zabieg na koniec badania, licząc się z tem, że przez zaglądanie do gardła mogą stracić sympatję, którą poprzednio uzyskali u badanych przez siebie dzieci. Niewątpliwie sprawa badania gardła przechodziłaby u dzieci gładziej, **gdyby matki również zaglądały dzieciom do gardła.** Urządzić to można, np. proponując zabawę w zaglądanie do gardła. Najpierw sama matka szeroko otwiera usta, co dziecko natychmiast naśladuje; potem matka przytrzymuje sobie język i śmieje się przytem, jakby to było bardzo przyjemne. Oczywiście i dziecko chce spróbować jak to wygląda i wkrótce zabawa „w zaglądanie do gardła“ jest uprawiana z równem powodzeniem, jak pieczenie babek z piasku. Przytem **matka, która często zagląda dziecku do gardła, wcześnie zauważy wszelkie nieprawidłowości,** jak zaczerwienienie lub naloty i w porę zgłosi się z chorem dzieckiem do lekarza.

Są jeszcze i inne zabawy, któremi można dziecko przyzwyczaić do badania lekarskiego, np. matka może położyć rękę na klatce piersiowej i pukać tak jak to robi „wujek doktór“. Oczywiście dzieci, tak wychowywane, będą spokojne podczas badania lekarskiego, bo się go nie będą bały. Ułatwi to z pewnością sytuację lekarzowi i matce!

A teraz o braniu leków. I do tego można dziecko przyzwyczaić przez „zabawę w branie leków“ podobnych, jak np. sok malinowy. Jak się jednak zachowują matki? Przypuśćmy, że lekarz proponuje podanie oleju rycynowego. „Fe! — oleju moje dziecko napewno nie weźmie!“ — Oto częste słowa, które matka rzuca oczywiście, wobec małego pacjenta, a on potem stosuje się tylko do przepowiedni matki. Gdyby zaś matka w takiej chwili uśmiechnęła się i powiedziała: „Aha! Dziś bawimy się w branie lekarstw“, napewno obeszłoby się bez scen.

Wreszcie wspomnieć muszę o straszeniu dzieci lekarzem. „Jeśli nie będziesz jadł, zawołam doktora“ — oto często słyszane groźby. Nic przeto dziwnego, że **dziecko, któremu lekarza przedstawiono w czasie zdrowia, jako potwora,** pożerającego niegrzeczne dzieci, **w czasie choroby boi się go jeszcze więcej i krzyczy, gdy go zobaczy.** Dziecko, wychowywane przez rozsądną matkę, która w czasie zdrowia przygotuje je do badania lekarskiego, ułatwi w czasie choroby zadanie lekarzowi i osobie pielęgnującej, a po chorobie — dziecko nie będzie nieznośne i „rozpieszczone“.

Dr. Marja Englowa.
(Droga do zdrowia).

W walce z gruźlicą.

Na ostatniem posiedzeniu Akademji Medycyny w Paryżu wysunięte zostało ponownie zagadnienie szczepionki przeciwgruźliczej BCG. Sprawozdanie zostało złożone w imieniu lekarzy Aronsona i Danvenberga z instytutu Henry Phippa w Filadelfji, którzy stosowali szczepionki w latach od 1927 do 1934. Z 71 dzieci, u których stwierdzono otwartą gruźlicę, 41 zostało po dokonanem szczepieniu odesłanych do domów rodzinnych, jedno tylko dziecko zmarło na gruźlicę.

Książki pożyteczne.

Dr. H. Rozchendt. Dlaczego głód leczy? Cena 1 zł. Broszura wyjaśniająca podstawy leczenia rozmaitych chorób, powstających na tle wadliwej przemiany materji i zaburzeń w przyswajaniu witamin przez organizm ludzki za pomocą „głodówek“ t. j. systematycznie i celowo przeprowadzanych kuracji, które propagują m. in. dr. Schoth w Lindewiese i dr. Tarnawski w Kosowie.

Dr. Alksnin Mieczysław. Jak hartować nerwy wodą. Cena 50 gr.

Wskazówki do przeprowadzania wodolecznictwa w życiu codziennem.

L. Gerlachowa. Jak zdobyć i zachować piękność i zdrowie. Cena 1 złoty, (wyd. Bluszcz).

Przepisy codziennej higjeny i praktyczne rady, szczególniej dla kobiet.

Dr. med. **Biernacka. O pielęgnowaniu rąk.** Cena 1 zł.

Dr med. **J. Mozołowska. Pielęgnowanie nóg.** Cena 1 zł.

Jadw. **Suffczyńska. Pielęgnowanie chorych w domu.** Cena 1 zł.

Wszystkie powyższe książki można nabyć w księgarni N. Gieryna (plac Teatralny Bydgoszcz).

Dr. S. S.

Praca fizyczna a sport.
Czy ludziom pracującym fizycznie uprawianie sportu szkodzi na zdrowiu?

Doniedawna sport był przywilejem klas zamożnych, uważano go powszechnie za rozrywkę. Nudzący się z bezczynności szukali emocji, wrażeń w sporcie. Biegali na łyżwach, nartach, jeździli konno, grali w tennisa, pływali — słowem oddawali się sportom, które zastępowały pracę fizyczną, dając wzamian dobry apetyt i świetny sen. Wszystko to wpływało dobrze na zdrowie i przedłużało życie.

Obecnie, kiedy stosunki społeczne uległy zmianie, kiedy skrajne różnice socjalne zatarły się, uległ także zmianie pogląd na uprawianie sportu.

Dzisiaj, kiedy zatriumfował 8-godzinny dzień pracy, nawet robotnik znajduje tyle wolnego czasu, że może się oddać sportom, które odciągają go od szynku i rozpusty. Mamy już dzisiaj liczne towarzystwa gimnastyczne i kluby sportowe, które zapełniły się młodzieżą robotniczą i rzemieślniczą. Niejeden czołowy „as“ sportu rekrutuje się właśnie z młodzieży ciężko pracującej fizycznie.

Zachodzi teraz pytanie, czy **dopuszczalnem jest, aby uprawianie sportu szło w parze z pracą fizyczną, czy człowiek zajęty nieraz ciężką pracą codzienną, wykonując dodatkowo pracę fizyczną — sport, nie przemęcza się** i tem samem nie osłabia organizmu?

Wiadomo bowiem, że **nadmiar pracy fizycznej osłabia** — szkodzi zdrowiu. Osłabiony zaś organizm jest mniej odporny na choroby; w przemęczonym organizmie łatwiej rozwija się gruźlica, ustrój się szybko zużywa, wcześniej starzeje i umiera. Gdyby więc przemęczony pracą fizyczną robotnik, zamiast odpoczynku, uprawiał wyczerpujące sporty, czyli dalej by się przemęczał, szkodziłby tem samem zdrowiu. To prawda!

Mimo to jednak **sport może, a raczej powinien uprawiać każdy, nawet przemęczony pracą zawodową robotnik czy rzemieślnik, tylko rodzaj sportu powinien być odpowiednio dobrany.**

Jedynie bowiem sport i gimnastyka **racjonalnie uprawiane** mogą naprawić szkody, wyrządzone organizmowi jednostronną pracą zawodową. Sport prostuje zgarbione ciało. Może on w tym wypadku służyć za najlepszy wypoczynek, nie sprawiając dodatkowego przemęczenia. Wskazane są ćwiczenia cielesne, które będą zatrudniały inne grupy mięśni niż praca fachowa, dając im zasłużony odpoczynek. Sport nawet przygotowuje do wydajniejszej i sprawniejszej pracy zawodowej.

Dzięki sportom kształtują się takie cechy charakteru, które zapewniają powodzenie w życiu. Człowiek staje się wytrwałym, pewnym siebie, łatwo pokonuje wszelkie trudności. Dalej **sport czyni człowieka zdolnym do zbiorowej pracy,** wyrabia w nim uczucie koleżeńskie.

Poza tem **uprawianie sportu zmniejsza alkoholizm i choroby weneryczne,** robotnik bowiem wolny czas spędza zdala od szynku i rozpusty na boisku sportowem; a zresztą każdy sportowiec dba o pomyślny wyczyn sportowy, dlatego też musi zapomnieć o kieliszku.

Wkońcu, ileż korzyści sportowiec uzyskuje dla zdrowia! **Wysiłek sportowy przyśpiesza krążenie krwi i oddech;** ludziom ciężko pracującym w źle oświetlonych i dusznych warsztatach **sport daje słońce i powietrze, daje radość życia** — poprawia nadwątlone zdrowie.

Widzimy więc, że uprawianie sportu przez młodzież pracującą fizycznie należy uważać za wskazane; to samo powiem o starszych. Pamiętajmy tylko, aby sport był odpowiednio do potrzeb dobrany. W tych wypadkach najlepiej jest zwrócić się do lekarza, aby on po zapoznaniu się z warunkami pracy zawodowej danej jednostki, mógł ją skierować na odpowiednią gałąź sportu.

Praca sportowa powinna być dopasowana do pracy zawodowej. Niewłaściwą rzeczą jest, aby kowal, dźwigający ciągle ciężki młot obrał sobie za odpoczynek dźwiganie ciężarów. Źle jest, jeśli listonosz, goniec zostanie biegaczem-sprinterem, gdyż do całodziennego zmęczenia nóg przy pracy zawodowej, przyłącza się nowe zmęczenie, które może przynieść poważną szkodę dla zdrowia.

Ludzie pracy rąk uciekajcie się do sportów, w nich znajdziecie wytchnienie, najlepszy wypoczynek, tylko pamiętajcie o odpowiednim jego doborze, niech lekarz wam w tym wypadku doradza, a wówczas uodpornicie organizm na choroby — zawsze pozostaniecie młodzi i pełni sił.

P. Bł.

Za dział ten odpowiada dr. Świątecki w Bydgoszczy.

Kronika

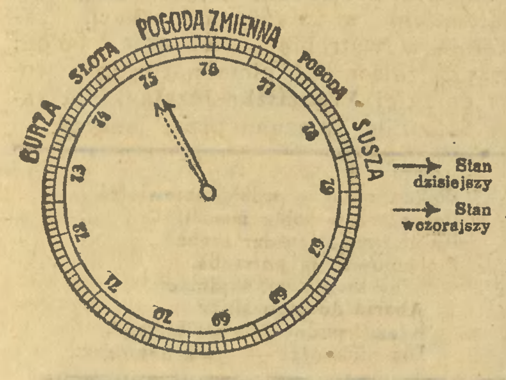
Bydgoszcz, dnia 15 maja 1935 roku.

KALENDARZYK.

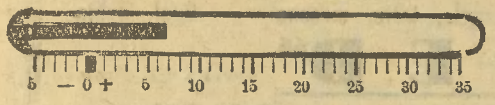
Dziś: Jana Chrz. d. l. S., Zofji.
Jutro: Jana Nep., Andrzeja Boboli.
Wschód słońca o godzinie 4.06.
Zachód słońca o godzinie 19.47.

Stan pogody

Pogoda o zachmurzeniu umiarkowanem, większem w dzielnicach zachodnich. Temperatura bez większych zmian. Słabe wiatry miejscowe.

Termometr wskazywał dziś rano:

DYŻURY NOCNE APTEK od 13—19 maja 1935 r.

1) Apteka pod Aniołem, ul. Gdańska 65, telefon nr. 385.
2) Apteka przy Placu Teatralnym, ulica Marszałka Focha 10, telefon nr. 1962.
3) Apteka Tarasiewicza, ul. Orla 8, telefon nr. 146.

„LEKTURA" wypożyczalnia książek przy ul. Gdańskiej 54 **posiada największy wybór beletrystyki ostatniej doby.** Wypożycza książki również na prowincję.

MUZEUM MIEJSKIE otwarte codziennie od 9—16, w niedzielę od 11—14. Obecnie w Muzeum wystawa obrazów Józefa Kidonia.

MUZEUM SZKOLNE otwarte codziennie od godziny 11—14.

Z TEATRU MIEJSKIEGO.

Przedstawienia aż do odwołania zawieszona.

Św. Zofja.

Jak Polska długa i szeroka, w każdem miasteczku i w każdej wsi niema chyba dziś rodziny, która nie miałaby solenizantki. Zofje, Zochy, Zosie, Zosienki — to wszystko polskie panienki. Od czasu mickiewiczowego „Pana Tadeusza" ustaliło się już mniemanie, **że właśnie Zosia jest idealnym typem dziewczęcia polskiego.**

Kościół poświęca św. Zofji dzień 15 maja. Św. Zofja, Rzymianka wraz z trzema córkami imieniem Fides, Spes i Charitas, to jest Wiara Nadzieja i Miłość — poniosła śmierć męczeńską w roku 120 po Chrystusie.

Z dniem 15 maja złączone jest następujące przysłowie:

Św. Zofija
Kłosy wywija.

— **ŻAŁOBA. Starostwo Grodzkie zawiadamia, że wszelkie widowiska, koncerty i przedsięwzięcia rozrywkowe są wstrzymane aż do odwołania.**

— **Nabożeństwo żałobne w kościele ewangelickim.** Z powodu zgonu ś. p. Marszałka Józefa Piłsudskiego odbędzie się w czwartek, dnia 16 maja o godz. 8 rano uroczyste nabożeństwo żałobne w kościele parafijalnym Polskiego Zboru Ewangelicko-Augsb. przy ul. Poznańskiej 25.

— **Na linji Warszawa — Kraków** dotychczasowe pociągi pośpieszne wieczorowe z Warszawy i Krakowa oraz pociągi osobowe nocne, biegnące przez Częstochowę — Ząbkowice, będą prowadzone przez Radom — Kielce, drogą krótszą o 44 km. W ten sposób przejazd w tej komunikacji będzie krótszy.

Wyjazd na uroczystości pogrzebowe

organizuje Związek Legjonistów.

Związek Legjonistów Polskich — oddział w Bydgoszczy — komunikuje, iż podjął się **skoordynowania całego ruchu wyjazdowego na pogrzeb Marszałka Piłsudskiego.** Organizacje, które chcą wysłać delegacje na pogrzeb, winny w tym celu porozumieć się ze Związkiem Legjonistów, który urzęduje codziennie od godz. 17—19 (5—7) przy ulicy Słowackiego 3. Osoby prywatne, które pragną wyjechać na pogrzeb poza organizacjami, winny zgłaszać się bezpośrednio do **„Orbisu"**, gdzie otrzymają informacje co do możliwości wyjazdu.

Bydgoszcz trwa w smutku.

Tysiączne tłumy na mszy żałobnej w Farze.

(hak) Rozdzwoniły się bydgoskie świątynie. We wszystkich kościołach odprawione zostały wczoraj **żałobne msze św., w których mieszkańcy Bydgoszczy złączyli się z głosem przez całą Polskę zanoszonym do Boga w dniach smutku i boleści.**

Nabożeństwo o charakterze oficjalnym odbyło się o godz. 10 **w kościele farnym.** Tłumy wypełniły kościół, kruchty i zwartym pierścieniem obległy mury starej świątyni. Kto tylko mógł oderwać się od warsztatu, szedł zanieść modły za duszę Pierwszego Marszałka Polski. Z wybitnych przedstawicieli społeczeństwa nikogo nie zabrakło. Reprezentowane były wszystkie władze, instytucje, urzędy. Organizacje wysłały poczty sztandarowe. Nie wymieniamy nikogo po nazwiskach, bo **byli wszyscy.**

Na Starym Rynku im. Marszałka Piłsudskiego stanęły **kompanje honorowe formacyj wojskowych bydgoskiego garnizonu.** Była Szkoła Podchorążych, 61 p. p., 62 p. p. i szwadron 16 p. ułanów. Po zdaniu raportu dowódcy garnizonu płk. Chmurowiczowi poczty chorągwiane odeszły przed ołtarz do Fary.

Żałobną mszę św. celebrował z całą okazałością kościelnego rytuału ks. kan. Schulz w asyście kilku księży. Po odprawieniu modłów żałobnych rozbrzmiały mury kościoła potężnemi dźwiękami marsza żałobnego Chopina i hymnu narodowego, które wspaniale odegrała orkiestra 62 p. p.

Z powagą i smutkiem głębokim tłumy opuszczały Farę, by wrócić do normalnych zajęć. Choć niezupełnie normalne są te zajęcia. Pracuje się, ale myśli i uczucia ulatują do trumny, ustawionej w Belwederze. **Nastrój w całem mieście panuje poważny.** Znamionują go cisza i spokój. Chorągwi żałobnych coraz więcej.

Dzisiaj składają hołd zgasłemu Wodzowi **żołnierze garnizonu bydgoskiego.**

O godz. 9.30 na placu za Szkołą Podchorążych odbyła się polowa msza św., w której prócz wszystkich formacyj wojskowych wzięli udział przedstawiciele władz i licznie reprezentowane społeczeństwo cywilne. Po mszy św. odbył się **przemarsz przed popiersiem Marszałka.**

Dalsze uroczystości żałobne w przygotowaniu.

Rycerz bez skazy.

Józef Piłsudski! krótkie dwa wyrazy,
A jak potężną mieszczą w sobie treść.
Postać z legendy i rycerz bez skazy,
Chwała Ojczyzny i Ojczyzny cześć.

Postać rycerska, wspaniała i butna,
Z oczu stalowych patrzy moc i hart,
Z Matejkowskiego jakby zeszła płótna,
Z „Grunwaldu", „Skargi", lub „Rejtana" kart.

Wszystkie rycerskie cnoty naszych przodków
Skupił w swem sercu nieugięty wódz,
Gardząc teorją paktów i półśrodków,
Wiedząc, że silnie chcieć to znaczy móc.

Jak prosty żołnierz stanął on w szeregu,
Na szablę zmienił nasz żebraczy kij
I wywiódł Polskę z nad przepaści brzegu,
Pędząc do boju hasłem: Więzy rwij!!

Nie zaznał nigdy spokoju słodyczy,
Chociaż już dawno ucichł wojny grom,
Ale jak tumów wielki budowniczy
Budował w trudzie nasz ojczysty dom.

W chwilach zadumy, jak harfa eolska
Grał Mu z dalekich pól stepowy wiatr,
Bo sercem Jego była cała Polska
Od brzegów morskich aż do skalnych Tatr.

W słońcu swej sławy świeci jak pas słucki
W błyskawicowych odblaskach i skrach.
Takim się jawi Marszałek Piłsudski
W pieśni, w legendzie, w marzeniu i w snach.

Henryk Zbierzchowski.

Do wszystkich członków Związku Rezerwistów w Bydgoszczy.

Pierwszy Marszałek Polski Józef Piłsudski nie żyje!

Słowa te wywarły przygnębiające wrażenie w Narodzie Polskim. Głoszą one bowiem bolesną nad wyraz wiadomość o śmierci Pierwszego Marszałka Polski, Wielkiego tej Polski Budowniczego, z którego Genjuszu Polska cała i Naród Polski czerpał siłę żywotną i twórczą.

Dzisiejsza potęga Rzeczypospolitej — to owoc długoletniej pracy niepodległościowej Największego Bojownika o Wolność i mozolnej a celowej pracy Marszałka, tego Jedynego Kierownika Nawy Państwowej, który dobro Ojczyzny, szczęście Narodu Polskiego przenosił ponad wszystko, ponad Własne zdrowie nawet, dla którego hasłem od zarania Jego życia był „Honor i Ojczyzna".

Śmierć Pierwszego Marszałka Polski pokrywa żałobą cały Naród Polski. My, rezerwiści, wychowankowie Nieustraszonego Wodza Armji Polskiej, tem boleśniej odczuwamy niespodziewany a przedwczesny zgon Pierwszego Marszałka Polski, bo z Marszałkiem złączyły nas nierozerwalne więzy trudu i znoju wojny, Jego Wielkie zwycięstwo nad przeważającym wrogiem i to Jego nas umiłowanie.

Hiobowa ta wieść niech nas rezerwistów pobudzi do walnego przyczynienia się w kontynuowaniu tych wszystkich dążeń i zamierzeń Pierwszego Marszałka Polski, których z powodu przedwczesnej śmierci zrealizować nie zdołał, a których zrealizowanie powierzył Swoim następcom.

My wszyscy rezerwiści korzymy się dzisiaj u stóp prochów Wielkiego Wodza, składając hołd Jego Twórczej Pracy około Wskrzeszenia Wolnej, Niepodległej i Potężnej Rzeczypospolitej.

Za Zarząd Grodzki i Powiatowy Związku Rezerwistów w Bydgoszczy
Bessert, komendant, **Szlank**, prezes.
Za Zarząd Rady Powiatowej Rodziny Rezerwistów
Kinecka, sekretarka, **Świątkowska**, przew.

Wśród urzędników I. K. R.

Na wieść o zgonie Marszałka Józefa Piłsudskiego, **pracownicy Izby Kontroli Rachunkowej Poczt i Telegrafów w Bydgoszczy zgromadzili się w swej świetlicy P. P. W., ażeby wspólnie oddać hołd zmarłemu Wodzowi.**

Dyrektor I. K. R. p. Włodzimierz Lesiecki odczytał orędzie P. Prezydenta Rzeczypospolitej, poczem na znak żałoby zarządził 1-minutowe milczenie. Następnie wysłano następujący telegram:

„JWPan Minister Poczt i Telegrafów — Warszawa. „Przejęci bólem i żalem z powodu zgonu Wodza Narodu Marszałka Józefa Piłsudskiego składamy na ręce Pana Ministra hołd Jego Duchowi, któremu pozostaniemy wierni w służbie Ojczyzny według Jego wskazań".

Bydgoszcz składa datki na Kopiec Piłsudskiego.

Od pana prezydenta miasta otrzymaliśmy następujący komunikat:

Na moje ręce poczęły wpływać **datki na kopiec „Marszałka Piłsudskiego".**

Zanim zorganizuje się odpowiednia instytucja, proszę uprzejmie o przekazywanie datków na powyższy cel **do K. K. O. miasta Bydgoszczy na konto „Prezydent Miasta — Kopiec Marszałka".**

Wszystkie redakcje pism w Bydgoszczy wychodzących proszę bardzo uprzejmie, aby zechciały również datki przyjmować i na powyższe konto wpłacać.

Bydgoszcz, dnia 14 maja 1935 r.

Prezydent miasta:
(—) L. Barciszewski.

Na kopiec „Marszałka Piłsudskiego" wpłynęły datki od p. p.: inż. Stabrowskiej 5 zł, mjr. Meyerowej 5 zł, inż. Podworskiej 5 zł, dr. Cz. Nieduszyńskiego 20 zł, F. Jaworskiego 10 zł, kpt. Kality 5 zł, prof. Wody 5 zł, N. N. 50 zł, razem 105 zł.

Wszystkim ofiarodawcom składa serdeczne „Bóg zapłać" Prezydent miasta: L. Barciszewski.

Szczegóły zjazdu delegatów
Katolickich Towarzystw Robotników Polskich
archidiecezji gnieźnieńsko - poznańskiej.

(Sprawozdanie własne „Dziennika Bydgoskiego")

W ub. sobotę i niedzielę, 11 i 12 maja br. odbył się w Gnieźnie pod protektoratem **księdza biskupa Laubitza** trzydziesty i pierwszy zjazd delegatów Katolickich Towarzystw Robotników Polskich archidiecezji gnieźnieńsko-poznańskiej.

Zjazd rozpoczął się mszą św. w Katedrze **u grobu św. Wojciecha;** mszę św. za zmarłych członków Związku i za spokój duszy śp. prezesa Związku **ks. prałata Antoniego Stychla,** odprawił generalny sekretarz Związku **ks. Michałowicz.**

Po mszy św. udali się delegaci do kaplicy, w której podziemiach spoczywają zwłoki **śp. ks. kardynała Dalbora.**

Tu powitał delegatów **imieniem Kapituły** ks. infułat **Styczyński,** wyrażając radość i podziękowanie dla robotników i Związku, iż pamiętali i przybyli w tak wielkiej liczbie do grobu zmarłego swego arcypasterza, który jako **pierwszy Prymas witał zmartwychwstałą Ojczyznę naszą,** a społeczeństwo nasze **tak mało pamięta** o swym pierwszym Prymasie w odrodzonej Polsce. Po odśpiewaniu pieśni **„Witaj Królowo",** złożono wieniec na płycie grobowej z wstęgami biało-czerwonemi, z napisem:

„Pierwszemu Prymasowi wdzięczni robotnicy".

Stąd udali się delegaci na **salę Prymasowską,** gdzie odbyły się obrady zjazdu.

O godz. 11 otworzył zjazd delegatów **pierwszy** wiceprezes związku **p. Matelski,** witając przybyłe duchowieństwo, gości i delegatów, poczem generalny sekretarz związku **ks. Michałowicz** odczytał następujące pismo od Jego Eminencji ks. kardynała dr. Hlonda:

Do Katolickiego Związku Robotników w Poznaniu.

W myśl § 15 statutu Katolickiego Związku Robotników Polskich **zatwierdzam niniejszem Przewielebnego Księdza Dziekana Leona Płotkę na stanowisko prezesa tegoż Związku,** na który to urząd wybrany został zgodnie ze statutem dnia 4 bm.

Nowemu Księdzu Prezesowi życzę najpomyślniejszej działalności ku pożytkowi tej tak drogiej mi organizacji.

Ksiądz Kardynał Hlond,
arcybiskup gnieźnieńsko-poznański.

Więc spuściznę po ś. p. ks. prałacie Stychlu objął proboszcz i dziekan zbąszyński **ks. dziekan Płotka,** od kilku lat członek zarządu głównego Związku. Ks. dziekan Płotka jest dobrze znany w Bydgoszczy ze swej pracy duszpasterskiej i społecznej.

Wiceprezes **Matelski** składając przewodnictwo zjazdu w ręce nowego prezesa Związku, złożył mu równocześnie życzenia imieniem zebranych, aby praca jego, jako prezesa Związku wydała **jak najobfitsze owoce dla dobra Kościoła, Ojczyzny naszej i dla stanu robotniczego.**

Zebrani delegaci urządzili swemu nowemu prezesowi burzliwą owację.

Po objęciu przewodnictwa przez nowego prezesa przystąpiono do sprawozdań zarządu Związku, które to sprawy referował generalny sekretarz **ks. Michałowicz.** Dowiedzieliśmy się ze sprawozdania tego, że

Związek liczy 250 oddziałów i 20.000 członków.

Przez śmierć stracił Związek w roku sprawozdawczym 214 członków, w tem 6 księży patronów. Zmarłych członków uczcił zjazd krótką modlitwą.

Rok sprawozdawczy, jak zaznaczył ks. Michałowicz, **był rokiem przełomowym,** a to ze względu na **nową ustawę o stowarzyszeniach** i z tego względu zostały rozwiązane zarządy okręgowe, a na ich miejsce powołano i stworzono organizację **delegatów Związku,** które mają pracę w okręgach dalej prowadzić.

Po sprawozdaniu kasowem i komisji rewizyjnej nastąpiła przerwa obiadowa. Po południu przeprowadzono dyskusję nad sprawozdaniami, po której **na wniosek komisji rewizyjnej udzielił zjazd pokwitowania zarządowi głównemu.**

Zjazd przedyskutował i przyjął jednogłośnie rezolucje: w sprawie obchodu święta patrona Związku, św. Józefa; jak urządzić „Dzień Robotnika Katolickiego"; w sprawie kursów i zespołów oświatowych i bibljotek towarzystw, oraz w sprawie rekolekcyj zamkniętych.

W dyskusji podnoszono, iż istnieje wiele parafij, gdzieby mogły i powinny istnieć Towarzystwa Robotników Katolickich, a ich niema, dlatego apelowano do zarządu Związku, aby **wpłynął na poszczególnych proboszczów, by je powołali do życia również w tamtych parafjach.** Na 617 parafij w obu diecezjach istnieje 250 towarzystw.

Przeprowadzono wybory do zarządu Związku. Ponownie wybrano p. **Rzepkę z Leszna** i p. **Matelskiego z Poznania,** a jako nowego członka **ks. Chilomera,** proboszcza parafji św. Wawrzyńca **w Gnieźnie.**

Do **komisji rewizyjnej** powołano **ks. prob. Budaszewskiego,** p. **Wojciecha Rozwadowskiego** i p. **Rynka, wszystkich z Poznania.**

W wolnych chwilach delegaci zwiedzali osobliwości Gniezna, a przedewszystkiem odradzającą się **katedrę,** która jest **matką kościołów w Polsce.**

Drugi dzień zjazdu

poświęcono manifestacji. Zorganizowano pochód z muzyką do katedry na uroczyste nabożeństwo, które odprawił z asystą ks. infułat Styczyński, kazanie okolicznościowe wygłosił ks. Michałowicz. Po nabożeństwie odbyła się wspólna fotografja **pod pomnikiem Chrobrego.**

Wznowiono obrady, teraz już oficjalne. Prezes Związku ks. dziekan Płotka powitał przedstawiciela władzy duchownej, władz państwowych, wojska, jak również przedstawicieli różnych organizacyj społecznych i obywatelstwa.

Dr. Marjan Wachowski, profesor wyższego katolickiego studjum społecznego w Poznaniu, wygłosił referat o **potrzebie oświaty wśród warstw robotniczych.**

Składano życzenia. Pierwszy przemówił ks. infułat Styczyński imieniem protektora zjazdu ks. biskupa Laubitza, który z powodu wizytacji parafij nie mógł na zebranie przybyć i przez ks. infułata przysłał uczestnikom błogosławieństwo pasterskie.

Starosta powiatu gnieźnieńskiego p. **Suski,** w urzędowym charakterze zaświadczył, że Katolickie Tow. Robotników Polskich hołdują dwom zasadom, t. j. **wiara i praca,** a które są kamieniem węgielnym naszej ojczyzny. P. starosta życzył Związkowi, by w tym duchu dalej pracował.

Senjor **Bolesław Kasprowicz** złożył zjazdowi życzenia od obywatelstwa m. Gniezna, red. **Stanisław Kunz** pozdrowienia i życzenia od **Zjednoczenia Zawodowego Polskiego.**

Następnie przeczytano list od Jego Eminencji **ks. kardynała dr. Hlonda** i od J. Ekscelencji **ks. biskupa Laubitza.**

Po uczczeniu **Ojca św. i Prezydenta Najjaśniejszej Rzeczypospolitej** i po pieśni **„My chcemy Boga"** zjazd zamknął pochwaleniem Pana Boga prezes Związku ks. Płotka.

W zebraniu brali udział ks. infułat **Krzyszkiewicz,** ks. kanonik **Grajnert,** ks. kanonik **Kozal,** ks. **Brening,** przedstawiciel wojska w zastępstwie generała Malinowskiego p. mjr. **Trzciński,** dyr. Śmielecki i wielu innych.

J. C.

Kalendarzyk zebrań Ch. Z. Z.

W czwartek, 16. bm. o godz. 19 odbędzie się zebranie **zarządu, komisji rewizyjnej i mężów zaufania Chrz. Związku Pracowników Miejskich** w sekretarjacie Ch. Z. Z. ul. Dworcowa 5. Obecność wymienionych bezwzględnie konieczna.

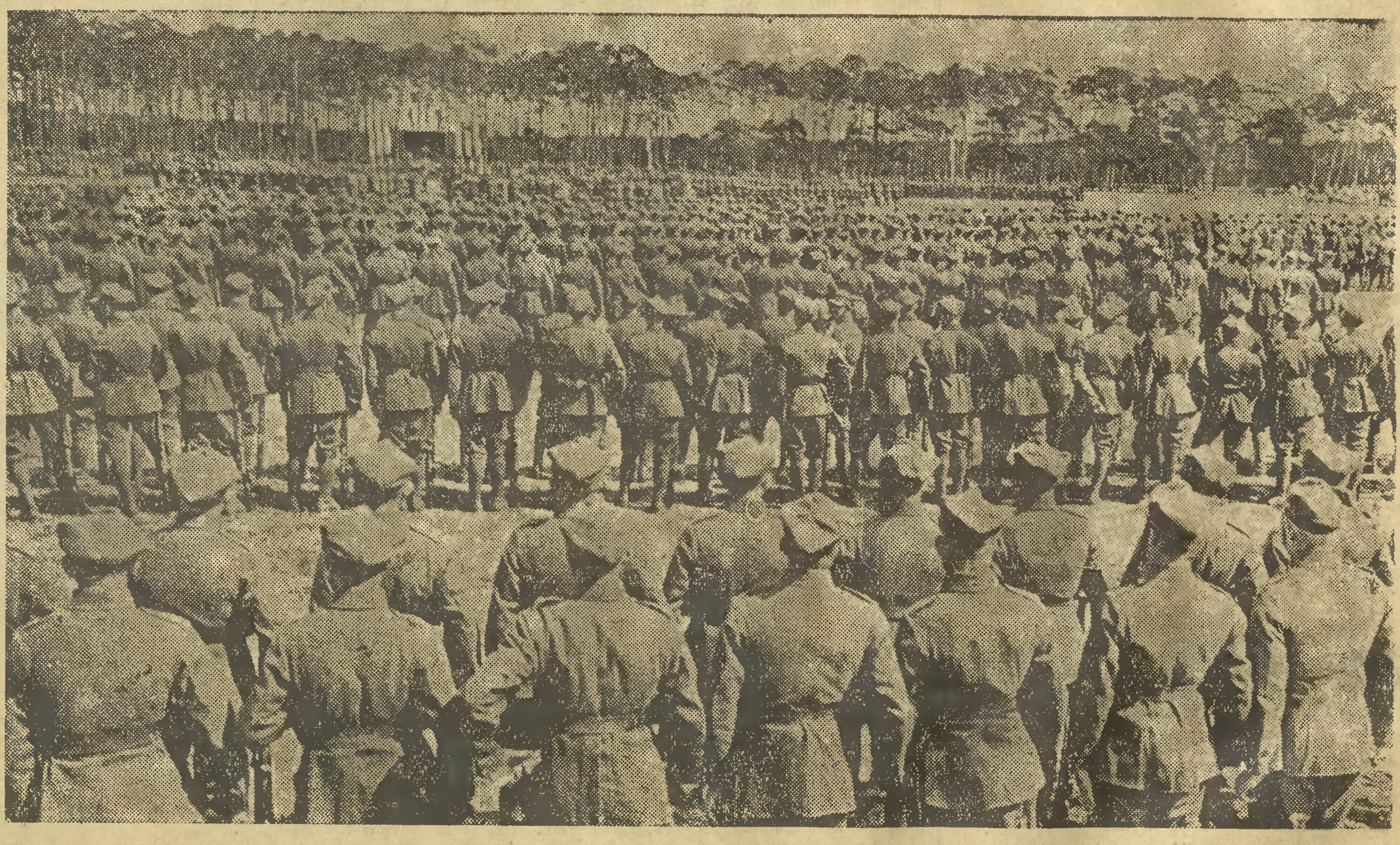
Przewodniczący.

*

W piątek, 17. bm. o godz. 19 odbędzie się zebranie **Chrześcijańskiego Związku Pracowników Miejskich** w lokalu **„Pod Lwem"** ul. Marszałka Focha. Ze względu na ważność spraw, będących na porządku obrad, obecność wszystkich członków jest bezwzględnie konieczna.

Zarząd.

Bydgoszcz w dniach smutku.

Dziś, w środę, 15 bm., o godzinie 9,30 odbyła się msza polowa na placu za Szkołą Oficerską dla podoficerów odprawiona dla wojska i organizacyj P. W. i W. F. w Bydgoszczy. Powyższa ilustracja przedstawia chwilę odprawionego nabożeństwa.

Ostatnie wiadomości.

Ameryka o Marszałku.

Nowy Jork, 15. 5. (PAT). Wszystkie dzienniki nowojorskie zamieszczają artykuły wstępne, poświęcone pamięci Marszałka Piłsudskiego. M. in. „New York Times" pisze: **Polityka Marszałka Piłsudskiego była zawsze prawą.** Był on twórcą państwa, którem rządził żelazną dłonią. Żądał dyscypliny, ale nie zamieniał obywateli w automaty.

Min. Goering na pogrzebie Marszałka Piłsudskiego.

Praga, 15. 5. „Morgenzeitung" podaje z Berlina wiadomość, iż rząd niemiecki wyśle na uroczystości pogrzebowe Marszałka Piłsudskiego **specjalną delegację, której, wedle wszelkiego prawdopodobieństwa, przewodniczyć będzie premjer pruski, min. Goering.**

Delegacje z Białogrodu i Bukaresztu.

Białogród, 15. 5. (PAT). Agencja Avala donosi: Senat Jugosławji na pogrzebie Marszałka Piłsudskiego reprezentować będą **wicemarszałek Senatu Ploj i senatorowie Popowicz, Neniec i Iwkowicz,** Skupsztynę deputowani Dmitrjewicz, Stefanowicz, Sokicz i Kowacz.

Bukareszt, 15. 5. (PAT). Agencja Rador donosi, że na pogrzebie Marszałka Piłsudskiego armja rumuńska reprezentowana będzie przez marszałka Prezana, gen. Pawła Angelescu, ministra obrony narodowej, gen. Tomasza Dimitrescu, b. delegata na konferencję rozbrojeniową oraz delegację oficerów i **kompanję żołnierzy 16 p. p., którego Marszałek Piłsudski był szefem.**

Anglicy o generale Rydz-Smigłym i Sosnkowskim.

Londyn, 15. 5. W związku ze zgonem Marszałka Piłsudskiego donosi korespondent „Timesa" z Warszawy, że **gen. Rydz-Śmigły, który uchodzi za „liberała", został generalnym inspektorem armji,** a nie generał Sosnkowski, którego się **uważa naogół za „konserwatystę".** Korespondent przypuszcza, że nominacja ta odpowiada **życzeniom zmarłego Marszałka.**

—::—

Oficerowie polscy w Berlinie.

Berlin, 15. 5. (PAT). Bawiąca tu delegacja oficerów polskich z gen. Kutrzebą na czele złożyła **wieniec na grobie Nieznanego Żołnierza. Oficerowie polscy odebrali defiladę kompanji honorowej Reichswehry.**

Laval w Moskwie.

Moskwa, 15. 5. (PAT). Dziś w południe Laval odbył przeszło dwugodzinną rozmowę ze Stalinem i Mołotowem w obecności Litwinowa, Potiomkina, Legera i Alphanda.

Omawiano sytuację ogólno-europejską, szczególnie uwzględniając **stosunki sowiecko-francuskie.** Bardziej szczegółowych wiadomości o tej rozmowie narazie brak. Rozmowa odbyła się w gabinecie Mołotowa na Kremlu, poczem **premjer sowiecki wydał śniadanie na cześć gości francuskich.**

Protokóły mędrców Sjonu są fałszywe?

Bern, 15. 5. (PAT). Trybunał rozważający sprawę t. zw. protokółów mędrców Sjonu **orzekł, iż protokóły te są fałszywe.**

SPORT

Żałoba sportu polskiego.

Wszystkie imprezy zostały zawieszone.

Warszawa, 15. 5. — Dyrektor państwowego Urzędu Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego płk. dypl. W. Kiliński, wydał następujący komunikat:

„Największy na przestrzeni całej historji człowiek, Pierwszy Marszałek Polski, Józef Piłsudski, Wkrzesiciel Niepodległości Państwa, Twórca armji polskiej, zwycięski Naczelny Wódz i **pierwszy i najtroskliwszy Zwierzchnik i Opiekun wychowania fizycznego i sportu polskiego — nie żyje.** W pośród największym żalem porażonych w Narodzie — rodzina sportowa w pierwszych korzy się szeregach.

Na znak żalu wzywam wszystkie organizacje wychowania fizycznego i sportowego, aby:

1. **Okryły wszystkie noszone przez sportowców odznaki klubowe krepą.**
2. **Zawiesiły wszelkie imprezy sportowe aż do dalszych analogicznych zarządzeń ministra spraw wewnętrznych.**

SPORT W ŻAŁOBIE.

(jk). Z powodu zgonu Marszałka Józefa Piłudskiego sport polski przyłącza się do powszechnej żałoby. Większość imprez sportowych, wyznaczonych na dni najbliższe, została odwołana. Na Śląsku zostały odwołane wszystkie imprezy sportowe. Podobny udział w żałobie wezmą z pewnością i inne dzielnice kraju.

WIOŚLARSTWO POLSKIE ŁĄCZY SIĘ W WIELKIM BÓLU PO STRACIE UKOCHANEGO MARSZAŁKA.

Polski Związek Towarzystw Wioślarskich wystosował w dniu 13 bm. do wszystkich komitetów międzyklubowych i towarzystw wioślarskich w Polsce okólnik treści następującej:

Wielki Budowniczy Polski, Marszałek Józef Piłsudski nie żyje! Okrutny los zabrał Polce najlepszego Jej Syna. — Naród został pozbawiony Opatrznościowego Męża, Bohatera walk o niepodległość i wielkość Ojczyzny!

Wioślarstwo polskie łączy się w wielkim bólu i żalu po stracie Ukochanego Marszałka, Pierwszego Sternika nawy państwowej.

Na żałobnem posiedzeniu Komitetu Wykonawczego Polskiego Związku Towarzystw Wioślarskich w dniu 13 maja 1935 r. postanowiono: 1) na wszystkich przystaniach klubowych opuścić bandery klubowe do połowy masztu i okryć drzewce kirem, 2) odznaki klubowe okryć krepą, 3) Komitety Międzyklubowe, a w miastach, gdzie ich niema, poszczególne kluby, przyjmą udział w uroczystościach i akademjach żałobnych, 4) Międzyklubowe Komitety w Warszawie, Krakowie i Wilnie wystąpią w uroczystościach pogrzebowych wraz z zrzeszonemi klubami ze sztandarami przy udziale umundurowanych członków, 5) na czas żałoby narodowej wszystkie uroczystości i imprezy przewidziane w tym okresie, zostają zawieszone.

ODEZWA POLSKIEGO ZWIĄZKU NARCIARSKIEGO.

Zarząd Polskiego Związku Narciarskiego przesłał na ręce dyrektora PUWF, płk. dypl. Kilińskiego, depeszę treści następującej:

„W powszechnej żałobie Narodu, łącząc się uczuciami najwyższego bólu z powodu śmierci Marszałka Józefa Piłsudskiego i oddając hołd pamięci Wodza Narodu i Wielkiego Opiekuna polskiego sportu, zarząd główny Polskiego Związku Narciarskiego uchwalił na dzisiejszem zebraniu zawiadomić Pana Dyrektora w imieniu całego narciarstwa polskiego o niezmienności woli wytrwania w pracy wyznaczonej przez Zmarłego Wodza Narodu wszystkim organizacjom wychowania fizycznego".

RUMUŃSKI URZĄD W. F. PRZESŁAŁ KONDOLENCJE.

Urząd Wychowania Fizycznego Młodzieży Rumuńskiej, odpowiadający naszemu P. U. W. F., nadesłał na ręce dyrektora P. U. W. F., płk. Kilińskiego, depeszę treści następującej:

„Urząd Wychowania Fizycznego Młodzieży Rumuńskiej w głębokiem wzruszeniu składa Panu najserdeczniejsze kondolencje z powodu zgonu Wielkiego Męża Stanu Józefa Piłsudskiego, Twórcy i Budowniczego Państwa Polskiego, a także Pierwszego Organizatora młodzieży polskiej, którego świętą pamięć zachowa cała nasza młodzież".

Podpisali: Komendant Urzędu — gen. Manolescu i szef sztabu — mjr. Sidorowici.

Dyrektor P. U. W. F., płk. Kiliński, natychmiast przesłał Rumuńskiemu Urzędowi telegraficzne podziękowanie.

ODEZWA TOW. KRZEWIENIA KULTURY FIZYCZNEJ KOBIET.

Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej Kobiet wydało komunikat następujący:

„Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej Kobiet, łącząc się z ogólną żałobą po śmierci Pierwszego Marszałka Polski — Józefa Piłsudskiego, wzywa wszystkie swoje członkinie do wzięcia udziału w oddaniu hołdu Wielkiemu Zmarłemu.

Marszałek Józef Piłsudski, jako Twórca i Przewodniczący Rady Naukowej Wychowania Fizycznego, Wysoki Protektor dwóch kongresów wychowania fizycznego kobiet w Polsce, położył szczególny nacisk na tężyznę fizyczną obywateli, w tej tężyźnie upatrując dobro i przyszłość Państwa. Rolę doniosłą w budowaniu tej tężyzny przypisał Marszałek kobiecie, jako matce i wychowawczyni młodych pokoleń.

Całą swoją pracą dążyło Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej Kobiet do wykonywania tej roli. Uważając wskazania Marszałka za pozostały po Nim testament woli, Towarzystwo Najwyższym wysiłkiem dążyć będzie do wypełnienia tego Testamentu.

Wypadek płk. Lawrence'a.

Londyn, 15. 5. (PAT). Sławny pułkownik Lawrence uległ wczoraj wypadkowi motocyklowemu i **walczy ze śmiercią.** Lawrence, który zmienił był swe nazwisko na Shaw, liczy lat 47. Był on początkowo badaczem wykopalisk historycznych, dokonywanych przez muzeum brytyjskie nad rzeką Eufratem. W okresie wojennym Lawrence przydzielony został do sztabu brytyjskiego w Hedzasie i **odegrał wybitną rolę,** gdy wykonywując zlecenia brytyjskiego „Inteligence Service" przeprowadził **zjednoczenie szefów arabskich, na których czele w przebraniu beduina wkroczył do Damaszku.**

Znany bydgoski wywrotowiec Olszewski przed sądem

Pod zarzutem rozlepiania ulotek o treści komunistycznej.

(ak) Znany bydgoski działacz komunistyczny i były radny miasta Bydgoszczy Jan Olszewski odpowiadał we wczorajszy wtorek przed trybunałem Sądu Okręgowego w Bydgoszczy za agitację komunistyczną. Jak wiadomo, Olszewski został swego czasu skazany przez sąd bydgoski za drukowanie ulotek komunistycznych i rozpowszechnianie bibuły na 5 lat więzienia, zaś w apelacji kara ta została mu zmniejszona na 2 lata. Po odsiedzeniu kary więziennej Olszewski udał się w czerwcu ub. roku na kresy wschodnie do swych rodziców, a we wrześniu powrócił znowu do Bydgoszczy, zamieszkując przy ul. Kordeckiego. Obserwacja policji stwierdziła, iż Olszewski spotykał się z podejrzanymi osobnikami i wszedł w kontakt z bydgoskimi komunistami. Dalej podejrzewano Olszewskiego, iż porozlepiał w październiku ub. roku w Urzędzie Pośrednictwa Pracy na korytarzach i w ustępie, jak i w wielu innych punktach miasta ulotki komunistyczne, wzywające do dyktatury proletarjatu.

Oskarżony Olszewski przed sądem nie przyznał się do winy, broniąc się z niezwykłą swadą oratorską. Stwierdził przed sądem, iż nie jest już komunistą, lecz socjalistą. Szereg świadków nic obciążającego przeciwko Olszewskiemu nie zeznało, jedynie pewien starszy przodownik policji zeznał obciążająco.

Sąd doszedł do przekonania, iż w danym wypadku Olszewski jest niewinny i z braku dostatecznych dowodów uwolnił Olszewskiego od winy i kary.

Olszewski przesiedział w areszcie śledczym przez 7 miesięcy i po rozprawie natychmiast wypuszczony został z aresztu.

Sokół żeński.

Dziś, w środę, zbiórka drużyn ratowniczych o godz. 19 w sekretarjacie.

W czwartek, 16. bm. ćwiczenia drużyn od godz. 19 w szkole wydziałowej.

W piątek, dnia 17. bm. o godz. 19,30 plenarne zebranie gniazda w sekretarjacie. Uprasza się o jak najliczniejszy udział członkiń.

Fotografje są do odebrania u drch. naczelniczki Sosnowskiej.

Sokolice okręgu V.

W czwartek 16 bm. o godz. 19 w szkole przy ul. Konarskiego ćwiczenia **wszystkich druchen, biorących udział w zlocie.** Liczne przybycie konieczne.

O PODNIESIENIE POZIOMU PIŁKARSTWA.

Polskie Kolegjum Sędziów wydało odezwę do wszystkich swoich członków. W odezwie tej PKS. zwraca uwagę, że zarząd PZPN. zakreślił sobie w b. r. obszerny program podniesienia poziomu piłkarstwa polskiego, której to pracy sekundować winni sędziowie piłkarscy w całej Polsce.

„Zarządy PKS. — cytujemy słowa odezwy — muszą przystąpić do poważnej pracy nad podniesieniem powagi i znaczenia naszej organizacji, a tem samem i wszystkich sędziów, przyczem na plan pierwszy wysuwają się — wysoko pojęta etyka i moralność sportowa. Czynniki te muszą stanowić wybitny rys charakteru sędziego piłkarskiego, ponieważ tylko tacy sędziowie pozyskają zaufanie graczy i publiczności. My, sędziowie, musimy być współtwórcami dobrego piłkarstwa polskiego".

Z ruchu Ch. Z. Z.

Do wszystkich oddziałów Chrześcijańskiego Zjednoczenia Zawodowego w Bydgoszczy.

W poniedziałek, 13 bm. zmarł Ojciec naszego prezesa okręgowego

ś. P. FRANCISZEK BIGOŃSKI.

Organizacja nasza bierze wraz z sztandarami udział w pogrzebie, odbywającym się jutro, w czwartek, o godz. 5-ej po południu z kaplicy cmentarza Starofarnego przy ul. Grunwaldzkiej.

Zarząd Okr. Chrz. Zjedn. Zaw.

BYDGOSKIE KOLEJE POWIATOWE. Rozkład jazdy pociągów od 15 maja 1935 r.

W NIEDZIELE I ŚWIĘTA

Odjazd z Bydgoszczy:

do Koronowa 8.10, 11.05, 14.00, 18.30, 20.45, 23.35.
do Opławca, Smukały 8.10, 9.00, 10.00, 10.25, 11.05, 12.00, 13.00, 14.00, 14.10, 15.20, 16.20, 17.35, 18.30, 20.45, 22.10, 23.35
do Smukały Dolnej 10.00, 14.40, 17.30
do Wierzchucina (Byszewskie Jeziora) 10.25, 22.10

Przyjazd do Bydgoszczy

z Koronowa 7.34, 8.52, 11.31, 15.10, 18.19, 20.34, 23.17
z Opławca, Smukały 7.34, 7.47, 8.52, 9.50, 11.31, 11.56, 12.50, 13.50, 15.10, 16.10, 17.30, 18.19, 19.25, 19.51, 20.34, 21.51, 23.17.
ze Smukały Dolnej 11.56, 17.30, 19.25
z Wierzchucina (Byszewskie Jeziora) 7.47, 21.51

W DNI POWSZEDNIE

do Koronowa 8.10, 11.05, 12.30*†, 14.00, 16.05, 18.30, 20.45
do Opławca, Smukały 8.10, 11.05, 11.40*, 12.30*†, 13.20*, 14.00, 15.30**, 16.05, 18.30, 19.15*, 20.45
do Wierzchucina, Wąwelna 11.40*, 13.20*, 15.30**, 19.15*

z Koronowa 7.07*†, 7.34, 8.52, 11.31, 15.10, 18.19, 20.34
z Opławca, Smukały 7.07*†, 7.34, 7.47**, 7.55*, 8.52, 9.18*, 11.31, 15.10, 17.50*, 18.19, 20.34
z Wierzchucina, Wąwelna 7.47**, 7.55*, 9.18*, 17.50*

Uwaga: pociągi oznaczone * kursują w środy i soboty, *† w soboty, ** w poniedziałki, wtorki, czwartki i piątki.

Polskie Stronnictwo Ch. D.

POLSKIE STRONNICTWO CHRZEŚCIJAŃSKIEJ DEMOKRACJI.

Zebranie wszystkich członków, zwołane na sobotę, 18 bm. jak i okręgowy zjazd delegatów, zwołany na niedzielę, 19 bm. — **odwołuje się.** **Zarząd.**

Fachowe czasópismo „Reklama".

Z okazji zorganizowania działu reklamy na Targach Poznańskich wydano specjalny, bogato ilustrowany numer czasopisma „Reklama", organu Polskiego Związku Reklamowego.

Numer ten, na którego treść składa się szereg artykułów, obrazujących poczynania reklamowe uczestników Targów, ukazał się jeszcze przed ich zamknięciem, co z punktu widzenia technicznego wydawania czasopisma perjodycznego, a zwłaszcza tak starannie prezentowanego jak „Reklama" stanowi pewnego rodzaju wyczyn.

Poza tem numer zawiera kilka interesujących artykułów na tematy aktualne oraz kronikę ze świata. Wyjątkowo piękne ilustracje zdobią numer, którego egzemplarze były szeroko kolportowane na terenie targów, zyskując pismu nowych sympatyków i stałych prenumeratorów.

Inicjatywę Polskiego Związku Reklamowego wydawania fachowego czasopisma, któreby zastąpiło dotychczas kolportowane wydawnictwa zagraniczne, powitać należy z uznaniem.

Odjazd pociągów z Bydgoszczy:

Toruń—Warszawa: 2.42, 6.50, 8.05, 9.18, 9.58, 12.50, 14.05, 15.35, 17.56, 18.26, 21.26 (tranzytowy), 23.15.
Tczew—Gdańsk—Gdynia: 0.30, 3.29, 5.20, 7.54, 10.12, 12.33, 13.06, 13.13, 17.15, 19.45, 20.00. **Do Rynkowa:** 16.10, 20.30 (od 19/V do 11/X).
Kościerzyna—Gdynia: 8.01, 15,20.
Nakło—Piła: 0.02, 6.15, 10.21 (tranzytowy), 14.45, 19.49.
Unisław—Brodnica: 4.46, 8.11, 13.45, 16.20, 21.45.
Inowrocław—Poznań: 0.46, 3.38, 3.51, 6.33, 9.25, 14.01, 18.32, 22.18, 23.00.
Wągrowiec—Poznań: 5.05, 10.40, 13.30, 18.35.
Inowrocław—Karsznice—Herby Nowe: 0.46, 14.01.

ZMARLI.

Śp. ksiądz dziekan Józef Gierłowski w Łopiennie.

Pełna tabela wygranych do IV. klasy 32. Loterji Państwowej.

Ósmy dzień ciągnienia.

I i II ciągnienie

Główne wygrane

100.000 zł. Nr.: 113144.
50.000 zł. Nr.: 181917.
Po 10.000 zł. Nr.: 40845 65321 84976 159500.
Po 5.000 zł. Nr.: 10750 71576 93989 163884.
Po 2.000 zł. Nr.: 4883 8559 18747 19185 34531 35310 50280 64776 77697 131984 133645 147723 178682
Po 1.000 zł. Nr.: 199 8200 26622 34113 35743 38779 40789 54572 65410 65520 66002 70665 71066 76962 80849 80049 81440 82432 85783 87660 114998 116140 124572 125838 129805 136948 139877 147162 154332 156150 157924 163517 164154 175521 178148.

Wygrane po 200 zł.

89 211 96 485 571 773 849 971 1066 103 314 29 65 539 785 861 950 2197 212 50 77 489 652 731 46 92 93 800 17 3053 92 291 737 63 98 980 4013 183 232 313 501 24 29 72 653 710 887 942 5172 397 525 693 805 27 64 923 6139 65 81 218 81 356 419 53 503 742 841 919 7057 144 54 98 470 96 565 604 790 94 99 926 8064 471 526 606 40 97 9001 247 65 423 55 541 43 53 89 787 927 10170 220 30 46 362 427 532 745 984 11375 435 84 715 966 12054 155 254 359 83 438 568 636 706 70 72 833 72 13313 90 506 715 801 61 14153 80 83 226 343 58 525 29 642 73 846 929 15151 289 465 529 78 96 800 90 910 16007 161 75 96 582 647 824 26 40 921 17018 81 82 381 629 733 18029 150 847 957 19067 110 223 341 50 432 33 607 709 829 75 989.

20128 47 228 43 85 392 403 89 503 41 757 92 882 21198 235 80 367 497 503 753 73 838 48 93 22057 58 65 188 298 454 510 715 831 974 23120 23 31 50 265 82 381 594 793 95 884 916 20 66 24096 256 60 370 488 504 667 25353 449 649 92 833 57 940 26020 26 207 365 437 68 73 76 714 806 967 27124 98 218 370 420 537 611 753 841 28361 591 627 765 83 914 29254 306 51 520 81 806 18 939 50 93 30086 127 46 339 462 604 9 42 726 963 31017 51 65 344 62 959 61 32092 144 238 573 88 607 649 72 82 948 33034 66 241 79 487 543 55 86 630 39 815 33 83 989 34119 244 59 80 485 502 685 738 919 83 35270 76 546 683 734 80 802 36052 192 234 60 349 66 403 29 48 567 613 700 78 960 68 37007 86 88 325 663 750 73 952 81 38103 13 242 442 528 710 35 39007 19 136 70 273 435 615 34 61 66 99 717 834 953 40005 35 41 163 283 311 16 551 72 681 774 85 825 53 908 20 94 41049 92 207 535 659 77 751 851 42029 192 277 356 506 609 761 810 900 43013 27 32 110 72 200 58 69 327 619 784 85 930 44059 190 393 408 20 548 874 93 89 45078 100 27 49 284 351 55 83 442 54 74 685 700 68 841 916 46073 164 66 204 63 74 503 21 35 67 557 60 872 91 47126 98 216 77 392 592 714 84 48044 97 163 83 670 87 819 53 75 909 17 42 90 49069 142 327 409 87 565 628 818 54 65 75 88 929 85.

50027 352 63 542 697 772 838 912 51030 87 557 676 725 839 52047 348 626 709 862 75 921 53104 557 778 834 54049 190 232 304 674 748 971 55156 319 45 73 403 645 85 715 855 997 56034 87 390 452 95 519 771 909 57078 162 63 291 93 98 314 72 406 43 822 29 58006 227 380 568 90 699 945 59077 128 227 52 350 69 83 548 772 826 63 99 935

60005 27 186 246 67 79 96 392 447 77 587 648 726 915 93 61 155 378 529 60 80 635 893 62050 251 389 428 673 807 24 52 987 50 63103 33 335 45 54 903 64035 70 269 402 586 600 27 906 65142 236 317 57 578 618 83 740 878 66047 132 213 71 313 439 74 510 18 932 60 64 71 67059 91 323 26 407 23 80 618 43 744 59 68050 120 328 410 38 849 998 69162 83 222 89 353 517 75 659 60 77 726

70040 47 48 52 159 217 325 599 679 721 62 64 822 35 84 93 71443 57 545 80 658 708 57 943 72133 75 264 377 99 555 78 610 33 810 920 87 73804 35 435 41 588 767 818 74090 245 48 90 320 52 84 443 522 23 627 303 75 75035 65 81 116 367 448 70 866 76069 321 70 442 542 87 867 981 77379 88 496 530 639 763 820 38 78102 222 330 44 445 185 88 735 36 950 86 79076 116 248 56 96 307 19 39 77 93 507 87 617 820

80032 41 98 259 99 304 46 47 564 662 721 907 13 81076 430 617 748 937 84 82076 78 132 66 217 25 550 634 79 760 876 78 963 83276 406 681 722 816 84009 273 576 615 738 86 971 85333 23 27 167 89 224 74 340 667 731 47 820 916 25 86006 106 28 68 228 311 47 546 755 841 87009 91 231 349 405 45 528 40 61 606 8 75 722 37 914 88066 157 296 397 426 63 560 761 839 942 78 89119 19 21 44 255 84 378 484 511 48 600 1 19 68 79 801 39 69

90040 115 205 488 91 504 62 78 84 678 740 78 151 831 93 91001 44 67 70 623 742 833 36 79 902 91 92223 64 436 70 566 67 694 943 88 95020 99 340 52 449 74 94070 170 254 358 88 508 607 24 728 29 800 26 95109 209 204 415 618 988 96021 119 69 536 41 604 28 61 91 777 814 44 91 94 922 54 63 97077 539 751 88 893 98092 131 312 57 444 566 670 870 977 99031 358 483 648 53 806 87 979

100093 255 419 47 604 867 913 101240 64 309 62 422 64 609 40 43 729 895 947 102003 319 418 53 510 17 33 78 96 607 27 98 789 817 70 103080 84 474 591 644 87 797 104036 460 635 764 89 801 105152 444 516 56 612 106070 92 228 480 697 735 71 835 87 912 51 107028 41 61 76 97 289 321 47 434 60 521 674 779 921 29 91 108011 151 76 344 511 34 36 67 653 789 845 51 109046 203 50 512 48 633 768 875.

110006 279 304 433 690 700 882 959 79 81 111006 25 84 252 90 483 91 667 84 747 99 804 932 1122009 29 316 62 413 673 778 805 59 72 113000 9 82 119 39 84 94 283 322 35 56 494 933 114042 45 333 565 68 115014 31 70 367 480 687 754 886 46 965 99 116042 117 211 362 455 508 696 702 26 61 67 72 817 76 938 63 117260 78 402 31 736 859 66 88 94 929 51 62 66 118008 66 178 226 54 315 80 408 20 23 531 695 978 119077 144 365 483 531 620 708 829.

120200 350 444 48 745 815 22 935 81 121045 165 227 306 401 9 52 526 630 715 803 58 59 122036 41 87 333 483 563 90 655 833 971 80 87 123097 123 75 94 258 352 498 636 713 99 828 63 935 124033 340 557 633 702 04 22 24 54 823 932 53 66 125278 316 39 428 50 517 677 730 76 938 126018 50 159 86 399 634 811 73 994 127074 90 201 27 65 71 432 61 541 55 742 45 58 861 936 73 128115 29 39 65 212 32 444 565 685 728 904 129034 46 101 33 343 418 656 732 800 16 66 76

130027 547 48 642 53 131071 185 239 369 457 501 695 831 999 132059 68 146 80 307 446 93 520 51 806 133093 134 83 84 69 374 472 504 619 39 69 793 839 134223 396 454 514 789 896 98 936 135106 18 250 52 336 75 567 438 42 49 91 705 136043 102 243 381 479 546 627 795 879 988 137148 278 771 138031 186 240 42 71 308 81 527 66 667 700 817 942 50 81 89 94 139062 174 255 410 14 54 542 638 750 888 95 920 77.

140017 58 139 627 59 68 723 819 996 141144 2122 61 373 449 60 535 55 74 712 85 845 966 81 142084 159 66 271 682 828 74 89 94 934 51 143042 422 739 58 884 969 144218 317 687 748 69 957 78 145009 20 30 35 371 681 713 859 76 903 75 146034 283 403 22 505 608 756 73 76 93 872 147459 694 765 68 847 906 82 148239 4224 50 57 98 575 98 668 738 49 836 41 905 74 79 86 92 149054 70 162 97 309 434 714 28 34 79 853 927 88 150003 108 228 351 423 66 664 151196 566 76 688 850 954.

152221 43 419 656 958 153245 309 52 705 897 154032 234 85 525 685 842 968 74 155061 143 264 89 353 74 424 558 84 759 813 932 34 156182 223 327 402 16 547 86 604 742 846 68 95 946 157119 45 268 534 90 753 909 158092 116 22 79 334 452 63 66 582 824 65 68 159032 546 34 899

160169 234 56 80 409 33 673 763 812 47 935 50 56 161283 354 779 804 23 913 17 28 162063 231 33 485 533 45 68 785 882 963 163149 252 64 86 317 71 419 511 29 603 737 959 164074 88 262 368 81 442 99 544 716 22 88 932 46 165000 102 49 208 15 24 53 79 362 770 895 166078 269 308 75 94 661 825 992 167057 80 100 404 83 717 800 82 914 65 81 168059 200 70 313 19 68 87 406 33 80 547 682 775 860 903 9 59 86 169062 214 301 42 495 669 791 812 946

170047 99 286 398 452 565 85 699 773 913 70 171228 303 49 576 95 681 797 835 913 16 32 40 41 65 76 172087 130 209 22 25 364 515 24 692 765 859 911 45 56 173055 103 96 254 65 96 99 322 418 43 516 648 769 891 993 174029 104 253 769 908 175080 105 41 42 82 337 62 80 494 596 707 846 917 176041 66 77 78 247 72 80 509 89 653 88 829 177005 195 215 16 30 310 12 18 37 178156 257 352 469 562 650 830 77 80 83 944 179021 144 236 310 442 566 97 653 77 80 724 808

180007 17 69 85 88 140 276 446 530 72 88 630 64 70 739 803 10 46 62 993 181018 148 51 83 98 223 69 567 615 18 780 842 76 182038 179 84 284 342 410 47 618 183010 136 223 473 536 688 807 60 88 184068 70 198 217 413 554 99 656 808 929.

III ciągnienie

Wygrane po 200 zł.

136 62 454 74 627 756 1309 46 531 80 629 889 965 2205 41 367 885 3121 337 91 614 908 32 94 4243 90 702 5033 113 53 324 732 48 98 834 60 997 6219 372 459 656 749 62 834 7195 206 23 360 598 775 831 94 8262 864 9139 813 936 90 10131 278 482 11275 403 18 698 707 957 12115 505 791 812 13068 74 81 191 308 41 405 517 932 14432 734 15011 231 554 678 729 934 75 16020 108 329 417 714 17066 144 243 342 512 907 18135 437 632 735 898 19191 203 7 561 727 940

20046 443 702 21269 431 605 881 22267 325 45 623 24 23073 76 354 84 596 24053 152 443 640 713 25172 223 320 693 9588 26102 69 368 413 648 27056 445 627 732 28066 193 310 40 50 94 816 49 946 29036 3037 16 72 615 73 95 30049 31040 67 110 65 390 468 671 84 718 988 32010 107 815 926 87 33111 16 249 420 890 920 68 34136 319 67 628 951 35116 513 649 755 955 60 36171 390 601 704 15 44 63 921 27 37029 672 920 66 38000 553 39139 577 897 930 40153 368 740 877 41188 268 361 417 631 796 42005 297 359 685 755 43147 456 652 44358 504 719 40

45440 84 783 46100 1 402 564 47013 444 681 907 48177 329 407 966 49087 98 224 82 686 744 921 47 50096 328 451 783 810 16 59383 743 62 926 30 74 52033 205 55 385 53120 77 487 522 621 79 89 707 812 27 54106 370 99 415 615 55 926 55045 64 87 245 74 447 88 646 765 56223 591 620 789 57194 207 872 936 59240 430 533 49 930.

60204 488 505 22 26 63 708 959 61257 89 62402 88 538 605 728 63071 305 567 719 882 993 99 65172 273 305 66038 648 774 916 67078 443 658 72 723 823 45 943 68141 261 667 69216 468 520 743 867 918.

70000 120 216 375 432 573 776 71061 159 344 549 743 72048 98 193 258 339 86 640 773 874 945 73035 494 503 74300 607 704 938 75156 73 302 425 597 722 53 827 80 983 76377 493 767 77237 362 523 896 982 78001 72 544 769 79134 426 558 641 706.

80132 77 317 776 837 81087 166 226 577 788 847 54 84 82066 150 521 89 95 934 83114 332 433 73 87 791 84527 42 876 85207 375 516 839 86038 171 167 87189 332 90 692 88150 54 671 88 715 831 87 997 89311 813 990.

90237 91177 367 84 430 92118 333 446 64 534 853 93118 227 505 619 708 918 73 94237 418 510 653 968 95777 839 96022 468 583 771 833 97033 247 454 574 606 760 930 98146 258 335 60 594 780 865 99041 184 514 84 757 800.

100017 63 75 88 122 66 71 589 675 850 979 101245 510 102266 98 662 849 908 103064 238 338 404 42 513 767 969 104008 330 644 773 105354 410 802 975 106768 973 107012 60 209 41 595 620 108017 238 598 659 852 910 51 109043 321 33 718.

110274 339 663 732 803 111022 32 236 820 23 948 112412 113064 332 89 91 845 974 114036 94 194 410 98 529 733 76 948 115035 370 425 529 622 872 116197 519 687 801 970 117033 176 573 77 7227 876 118074 206 417 119479 571 706 18 873 961.

120003 59 112 241 496 973 1212261 69 75 635 122055 271 395 719 43 810 900 123048 95 436 553 739 124172 841 125062 381 452 617 763 126529 58 632 688 963 127044 61 302 562 822 128495 682 702 79 93 129134 69 236 327 89 542.

130118 758 889 131031 132156 296 98 612 19 814 132260 632 95 813 134165 237 310.

135054 116 695 726 88 838 136228 39 379 462 91 538 740 62 914 137099 168 91 336 94 426 89 892 138118 501 620 34 47 53 854 971 139172 303 494 554 712 14 36 140332 42 51 88 512 952 141371 89 657 862 142081 164 251 421 566 611 68 984 143027 74 115 52 282 354 477 736 83 826 50 144038 45 307 414 145403 586 877 98 146095 116 656 887 147106 17 19 561 725 35 819 68 952 148138 425 551 723 149001 92 147 63 334 84 454 555 669

150665 822 947 151201 429 664 836 964 152074 345 473 516 27 955 153105 719 40 834 948 154094 313 401 76 895 155187 286 325 36 839 156073 160 428 630 731 916 32 157026 141 319 597 813 59 65 72 158054 149 442 563 159129 40 307 89 696 701 51 875 160074 148 99 221 83 515 28 665 962 161094 168 299 430 94 896 162122 42 403 48 539 57 615 41 77 716 866 163681 83 925 164338 498 622 55 65 713 165219 359 609 166134 63 835 167047 808 9 636 877 168145 251 422 65 636 783 905 169074 162 200 395 420 712 64 81 806 170187 836 171273 319 980 172020 24 269 510 676 711 41 898 173080 327 359 942 53 174172 280 91 558 662 979 175149 556 59 70 176027 350 534 70 890 177403 814 178011 27 575 952 76 179060 739 804 85 180556 683 711 181289 325 404 502 43 182022 357 506 95 899 183500 93 184101 428 864 901.

IV ciągnienie

Główne wygrane

5 000 zł. Nr.: 14986 149041 179167
Po 2.000 zł. Nr.: 3912 20684 45132 62424 65446 72068 81031 99094 106850 113183 116012 121915 123056 129506 139330 157410 158431 159047 175336
Po 1.000 zł. Nr.: 926 2415 7955 8582 11876 15826 21201 23284 24725 27205 30552 33991 36055 36754 59841 63004 65525 78821 85850 87845 95729 101759 103492 108569 121822 125186 144252 166510 169521 176059 182115.

Wygrane po 200 zł.

39 426 712 914 68 1434 757 831 922 60 2165 526 71 809 3540 4028 45 160 221 307 33 492 780 5253 363 416 99 620 977 92 6001 7418 570 844 8244 369 512 9407 47 588 747 809 10301 96 547 780 856 11058 406 590 833 12022 60 117 59 337 411 332 546 80 695 730 13522 969 14063 425 866 78 15239 343 512 52 635 951 16224 31 35 406 78 517 609 21 80 726 17259 328 643 67 888 18282 367 481 520 603 24 753 85 19001 102 539 719

20078 202 352 402 602 21398 543 44 22145 266 322 50 66 406 576 631 763 816 938 23090 399 445 89 778 957 24235 87 357 444 84 646 740 933 25232 388 26063 658 27058 59 199 343 55 590 717 96 953 28007 30 85 120 517 843 961 84 29105 3336 470 71 978 30079 135 320 61 462 553 856 3119 22 808 858 32028 175 661 831 74 33050 490 576 34224 408 638 68 902 10 35019 55 242 59 446 535 40 36019 517 72 37319 504 708 38266 324 578 647 39003 114 38 470 822 946 40262 310 33 73 492 93 519 48 99 815 41077 475 42104 78 378 81 43068 204 355 626 55 881 939 44051 204 12 315 757 897 45121 427 572 604 759 831 46481 642 752 47113 362 530 619 48611 845 944 64 49114 21 321 89 91 98 569 674 85

50082 339 521 781 51090 386 600 756 52056 442 514 82 722 896 902 53014 36 147 222 65 409 695 701 54265 706 828 961 55394 490 610 56197 339 418 531 38 647 786 57287 410 38 84 687 767 923 47 58161 402 37 64 645 59043 279 83 450 617.

60115 208 71 80 461 724 60 61342 823 921 62073 144 330 57 63099 320 446 801 952 64149 211 738 933 65065 107 13 234 325 464 72 800 66532 73 67025 282 623 846 63 911 68104 329 54 411 595 601 898 944 69194 403 53 651 753 841 956.

70123 411 813 920 94 71040 181 213 469 923 72073 128 378 641 47 69 80 728 41 57 73089 168 597 98 613 729 893 75137 207 387 648 750 75 905 65 76029 122 541 90 622 77271 411 590 663 760 84 871 78059 325 83 438 501 12 630 784 79266 749 972.

80188 679 769 81421 721 927 82318 499 666 83526 893 84247 387 856 972 85120 363 425 653 843 86219 541 900 55 87130 409 40 88206 723 89008 479 632 866.

90163 93 248 577 659 811 967 91040 172 422 621 29 989 92041 85 111 285 346 918 35 93127 277 650 94123 512 768 932 95327 28 456 96010 70 319 945 97118 72 370 427 619 700 50 98031 166 297 496 609 701 99166 282 359 692.

100158 216 42 324 729 101031 99 296 367 75 456 562 85 619 731 989 102023 125 307 465 702 899 995 103152 356 467 83 685 917 104169 451 716 21 105087 208 421 823 106151 92 356 988 107202 669 99 741 108278 714 880 936 109010 25 38 686 931.

110080 134 410 648 760 907 111008 817 71 995 112007 62 392 499 866 76 113962 114281 844 977 115078 247 89 207 304 64 742 580 98 118035 1224 555 449 716 116294 639 867 74 117128 96 713 119162 397 419 77 628 70 713 98 842. 120033 75 197 820 946 52 121584 987 122013 258 309 459 605 99 123338 491 581 124107 387 486 914 125112 509 904 51 126088 499 127080 388 651 92 737 935 50 128023 75 131 157 477 522 844 129130 90 438 99 590 952.

130023 354 555 97 620 709 968 131052 278 690 753 131147 92 407 581 680 871 133158 287 464 272 857 909 134056 66 162 491 135095 237 65 499 566 723 859 91 136320 408 731 998 137328 91 504 814 934 138187 487 639 737 914 139647 929.

140022 178 251 64 71 359 537 656 141055 674 91 820 34 969 80 142010 112 21 41 386 143270 394 667 782 144135 292 350 97 754 72 97 145075 100 670 821 94 146520 60 879 98 147047 140 697 722 77 148014 15 244 746 149312 860 991 150280 356 428 741 151276 334 832.

152057 73 253 428 569 725 153452 154380 441 638 58 155310 673 156125 76 278 526 662 795 876 92 157400 47 158070 89 207 65 396 467 536 605 33 37 89 882 159030 633 160975 161308 27 979 162087 421 875 946 163682 755 164026 70 342 98 400 685 774 897 165110 348 643 54 166087 332 402 63 504 50 617 777 806 96 937 66 167256 84 433 712 168120 260 427 68 613 789 884 913 169891

170165 348 404 18 171041 117 596 607 890 954 172168 249 302 411 863 917 173088 107 429 642 804 49 174114 89 363 521 175005 12 14 252 57 352 548 58 632 853 906 176052 298 556 664 731 75 868 177084 220 232 925 178317 407 27 775 179228 456 180475 533 66 929 34 181426 907 40 182254 56 70 337 432 586 637 183032 50 464 76 775 184191 205 63 367 471 93 638 817 95291.

Ze Zjazdu Zw. Pracowników Kupieckich w Poznaniu.

Liczny zjazd delegatów. — Troska o wychowanie młodego pokolenia uczniów kupieckich. — Ważne wnioski i rezolucje.

Obserwujemy mrówczą, pełną poświęcenia i energji pracę w organizacjach zawodowych pracowników umysłowych, tej gałęzi społeczeństwa, która najwięcej powinna nietylko okazać, ale z obowiązku ideowego zrozumieć i zaprzągnąć się w rydwan pracy społecznej. Któż zapewni i gdzie chcianoby szukać obrony i siły, jak nie drogą największego ofiarnego i wspólnego wysiłku poprzez organizacje zawodowe, tej naturalnej siły i reprezentantki interesów świata pracy.

Nie popełnimy w tym wypadku omyłki, jeżeli zaliczymy Związek Pracowników Kupieckich z główną siedzibą w Poznaniu do jednej z tych czołowych organizacyj zawodowych pracowników umysłowych, wykazującej bodajże największą żywotność i ruchliwość, czego dowodem był ostatni zjazd delegatów z poszczególnych oddziałów przy centrali swojej, t. j. w Poznaniu, który odbył się w ub. niedzielę. Reprezentowane były nieomal wszystkie oddziały. **Oddział Bydgoszcz reprezentowali pp. prezes Kędziora i Doberstein.** Głęboka treść i wyniki obrad przyczyniły się niewątpliwie do dalszego dobrego i pomyślnego rozwoju tej organizacji.

Rozpoczęcie zjazdu delegatów poprzedziła Msza św. w kościele OO. Franciszkanów, w której uczestnicy brali gremjalny udział. Zjazd otworzył okolicznościowem przemówieniem prezes związku i zarządu głównego p. Cofta, przedstawiając zebranym obszerny program zjazdu oraz materjał informacyjny. W toku obrad poruszano najaktualniejsze zagadnienia świata pracowniczego tak zorganizowanego jak i dotąd jeszcze obojętnie patrzącego i zdala stroniącego od organizacji zawodowej. Dużo materjału poświęcono sprawom organizacyjno-wewnętrznym.

Specjalną natomiast uwagę zwrócił zjazd na sprawę wychowania **młodego pokolenia, tj. uczniów kupieckich,** która jako najmłodsza odnoga rzeszy pracowniczej specjalną potrzebuje opieki. Świetnie scharakteryzowane przemówienia delegatów w tej sprawie wykazały, jak wysoki istnieje jeszcze procent wychowawców, którzy uczniów kupieckich traktują (nawet w trzecim roku nauki) jako chłopców do posyłek wzgl. używając ich na wysługi robotnicze, uniemożliwiają im tem samem dostęp tam, gdzie wyszkolenie koniecznie tego wymaga. W sprawie tej uchwalono odpowiednią rezolucję, którą otrzymają czynniki miarodajne. Sprawozdanie komisji rewizyjnej oraz udzielenie pokwitowania ustępującemu zarządowi było pierwszą częścią programu zjazdu, poczem nastąpił wybór nowych władz związku. Z dwóch kandydatów na prezesa większością głosów wybrany został dotychczasowy długoletni i zasłużony prezes związku p. Cofta. W skład członków rady związku weszli delegaci i z poszczególnych miast. W dalszym ciągu rozpatrywano wnioski i stanowiska zarządu związku i oddziałów, podejmując odpowiednie uchwały.

Na zakończenie po obszernej dyskusji uchwalono 7 rezolucyj, m. in. w sprawie ubezpieczeń społecznych, uczniów kupieckich itd. Cały szereg poruszonych najważniejszych spraw oraz daleko idących wniosków pozwala nam wierzyć, że dalszy tok pracy pchnięty został na odpowiednie tory, którego owoce okażą się może już w najbliższej przyszłości.

J. D.

OSTATNIE WIADOMOŚCI

Głęboka żałoba w całym kraju.

Warszawa, 15. 5. (tel. wł.) Wiadomości, napływające do stolicy pozwalają stwierdzić, że cały kraj tonie w głębokiej żałobie. W wszystkich miastach odbywają się żałobne posiedzenia. Wszędzie powiewają sztandary, zasłonięte kirem. W oknach wystawowych pojawiają się coraz liczniej portrety, spowite krepą, obok których palą się świece lub zasłonięte żarówki. Wzruszają wiadomości o serdecznej żałobie, jaka zapanowała w Wielkopolsce i na Pomorzu, gdzie dopiero przed kilkoma laty w uczuciach ludności dla Marszałka Piłsudskiego nastąpił przełom. Dziś **cała ludność Wielkopolski i Pomorza z szczerym żalem boleje nad niepowetowaną stratą,** jaka przez śmierć Marszałka Polski spadła na Polskę.

Z całego świata płyną wyrazy serdecznego współczucia.

Warszawa, 15. 5. (tel. wł.). Zgon Marszałka Piłsudskiego wywołał **w całym świecie głębokie wrażenie.** Najpoważniejsze dzienniki wszystkich państw poświęcają Zmarłemu artykuły wstępne, pełne uznania dla twórczej roli, jaką odegrał Marszałek Piłsudski nietylko w budowie państwa polskiego ale i pokoju świata.

Na ręce Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, Generalnego Inspektora Sił Zbrojnych gen. Edwarda Rydza-Śmigłego, ministra spr. zagranicznych p. Becka oraz marszałków Sejmu i Senatu wpływają setki telegramów od głów i rządów, armij i ciał parlamentarnych państw obcych. I tak wpłynęły poza wymienionemi wczoraj telegramy z wyrazami serdecznego współczucia **od prezydenta Francji, króla bułgarskiego, regenta Węgier, kanclerza Rzeszy Niemieckiej, prezydenta Łotwy, Szwajcarji, Hiszpanji, Czechosłowacji, króla Włoch, prezydentów Finlandji i Estonji, premjerów Mussoliniego, Goemboesa, min. Lavala, de Valery (Irlandja), Neuratha, Benesza, komisarza Litwinowa, premjera Goeringa, min. Edena, min. Hackrela (Finlandja) i t. d. i t. d.**

W sztabie głównym armji zjawili się attachés wojskowi, akredytowani w Warszawie i to **angielski, węgierski, estoński, japoński, łotewski, czechosłowacki, włoski, francuski, niemiecki, rumuński, szwedzki** i t. d. i złożyli na ręce mjr. dypl. Axentowicza imieniem swych armij wyrazy współczucia armji polskiej, której Marszałek Piłsudski był twórcą i wodzem.

W Belwederze będzie Muzeum.

Warszawa, 15. 5. (tel. wł.) Powstał projekt, aby **pałac belwederski przekształcić na muzeum pamiątek po Marszałku.** Sprawa realizacji tego projektu będzie omawiana po zakończeniu ceremonij pogrzebowych.

Projektodawcy pragną **pozostawić wszystkie pokoje i meble w takim stanie, w jakim były, gdy w pałacu mieszkał Marszałek,** Poza tem zgromadzone byłyby tam wszystkie przedmioty, używane przez Marszałka, dary, ofiarowane mu przez ludność, pamiątki, Jego odznaczenia itd., słowem — wszystkie pamiątki oraz rękopisy.

Reichstag zbierze się 22 bm.

Berlin, 15. 5. (PAT). W kołach poinformowanych utrzymuje się, że Reichstag zwołany będzie na dzień 22 bm. Göring, który jest prezydentem Reichstagu, będzie mógł dopiero **po powrocie z uroczystości pogrzebowych w Warszawie i Krakowie** otworzyć posiedzenie. Posiedzenie to posiada doniosłe znaczenie ze względu na oczekiwaną mowę kanclerza.

Czarna śmierć zabiera 40 górników.

Tsing-Tan, 15. 5. (PAT). W jednej z kopalń pod Szeszuan wydarzyła się wczoraj straszna katastrofa. Woda zalała kopalnię, wskutek czego utonęło **400 robotników chińskich i jeden inżynier japoński.** Akcję ratunkową musiano przerwać po 40 minutach, ponieważ wskutek krótkiego spięcia ustała praca pomp. Kopalnia była własnością towarzystwa chińsko-japońskiego.

Nominacja naczelnego lekarza i komisarza rządowego

w Warszawskiej Ubezpieczalni Społecznej.

Warszawa, 15. 5. (tel. wł.) Minister Opieki Społecznej podpisał nominację komisarza rządowego i naczelnego lekarza w Warszawskiej Ubezpieczalni Społecznej. Komisarzem Ubezpieczalni został p. Grzegorz Chomicki, radca Ministerstwa Opieki Społecznej, zaś naczelnym lekarzem dr. Stanisław Zamecki, dotychczas inspektor tej instytucji.

Tajemniczy zamach samobójczy młodej kobiety.

20-letnia mężatka otruła się esencją octową.

Z **Grudziądza** telefonują:

Wczoraj w godzinach popołudniowych wpłynął do szpitala miejskiego alarmujący meldunek. Mieszkańcy domu przy ul. Podgórnej 19 donieśli telefonicznie o tajemniczem zasłabnięciu młodej, bo zaledwie 20-letniej mężatki Gertrudy Lewandowskiej. Lewandowską znaleziono w mieszkaniu nieprzytomną, wijącą się w straszliwych boleściach. Usta młodej kobiety pokryte były pianą. Nieszczęśliwą przewieziono do szpitala, gdzie po wypompowaniu żołądka udało się usunąć zagrażające niebezpieczeństwo utraty życia. W mieszkaniu Lewandowskiej znaleziono próżną butelkę, w której znajdowała się esencja octowa. Lewandowska przyznała się, że zawartość butelki wypiła w zamiarze samobójczym. Motywów desperackiego kroku nie zdołano dotąd ustalić. Jak nas informują z szpitala, stan zdrowia niedoszłej samobójczyni uległ w dniu dzisiejszym znacznej poprawie.

— **Radjo Polskie** w obecnych swych audycjach informuje radjosłuchaczy i przedstawia żałobny nastrój społeczeństwa w całej Polsce i poza granicami kraju po zgonie Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego. Programy obecne trwać będą aż do odwołania. Wczoraj w godzinach wieczornych wygłoszone zostały przez radjo wrażenia i nastroje w Bydgoszczy po zgonie Wielkiego Wodza Narodu oraz sprawozdanie z przebiegu uroczystości żałobnych.

— **Przesunięcie terminu otwarcia letniska i kąpieliska Brzoza.** Zapowiedziane na dzień dzisiejszy otwarcie pięknego letniska i kąpieliska Brzoza (stacja Chmielniki) przesunięte zostało ze względu na żałobę narodową na niedzielę, dnia 19 maja br.

—::—

— **Czyja własność?** W komisarjacie III. P. P., Wrocławska 5 znajduje się jeden rower męski, zupełnie nowy marki „Tornedo". Właściciel roweru może się zgłosić od godz. 8—9 i od godz. 17—18.

—::—

Z życia towarzystw.

Środa, 15 maja.

Godz. 19,30: **Koło II Z. U. K.** Zebranie plenarne w sekretarjacie zarządu okręgowego, ulica Dworcowa 100.

Godz. 20,00: **Klub mandolinistów „Lutnia".** Lekcja kursu mandolinowego dla oddziału starszego w lokalu klubowym, ul. Długa 24.

— **B. K. S. „Wodnik".** Zebranie zarządu u p. Behrendta.

— **Tow. Czeladzi Kat.** Zebranie z wykładem w Domu Czeladzi.

Czwartek, 16 maja.

Godz. 19,30: **„Dzwon".** Zebranie zarządu. O godzinie 20 zebranie plenarne. Obecność wszystkich członków konieczna.

Godz. 20,00: **Klub wioślarski „Gryf".** Zebranie plenarne (żałobne) w sali „Pod Lwem". Obecność wszystkich członków pożądana.

*

K. S. M. „Orzeł". Zebranie kierownictwa dziś, 15 bm. po nabożeństwie majowem w ognisku.

Tow. religijno-oświatowe pod wezwaniem św. Ignacego wzywa wszystkich swoich członków do oddania ostatniej przysługi **śp. Franciszkowi Bigońskiemu,** zasłużonemu działaczowi z Westfalji. Zbiórka w czwartek o godz. 4,30 po poł. na cmentarzu starofarnym przy ul. Grunwaldzkiej.

Sokół V. Ze względu a żałobę państwową odwołuje się zapowiedzianą zabawę w dniu 18 maja br.

—::—

Bank Polski płacił w dniu 15. 5. 1935 r.

dolary amerykańskie	5,27
funty szterlingów	25,65
franki szwajcarskie	171,22
franki francuskie	34,89
marki niemieckie	187,—
floreny holenderskie	357,80

—::—

Stan wody na Wiśle dnia 15 maja: Zawichost 1.31, Warszawa 1.32, Płock 1.15, Toruń 1.27, Fordon 1.30, Chełmno 1.11, Grudziądz 1.45, Korzeniowo 1.60, Piekło 85, Tczew 92, Einlage 2.24, Schiev. 2.38.

Giełda zbożowo - towarowa w Bydgoszczy

Warunki: Handel hurtowy, parytet Bydgoszcz ładunki wagonowe, dostawa bieżąca, za 100 kg

Notowania odbywają się we wszystkie dni powszednie.

Notowania z dnia 14 maja 1935 r.

		cena transakcyjna	cena orjentacyjna
Żyto 45 ton	zł	14,50	14,25— 14,50
Usposob. spokojne			
Pszenica eksportowa	zł		
Pszenica standart.	zł		15,50— 16,00
Usposob. spokojne			
Jęczm. brow.	zł		18,50— 19,00
Jęczm. jednolity	zł		16,75— 17,25
Jęczm. zbiorowy	zł		15,75— 16,50
Usposob. słabe			
Owies	zł		14,50— 15,00
Usposob. stalsze			
Mąka żyt. 55% wł. worka	zł		22,75— 23,25
Mąka żyt. 65% wł. worka	zł		21,25— 21,75
Mąka żyt. 55—70% wł. w.	zł		16,00— 16,50
M. żyt. razow. 95% wł. w.	zł		16,50— 17,00
M. żyt. pośl. 70% wł. w.	zł		12,50— 13,00
Usposob. spokojne			
Mąka psz. I A. wł. w.	zł		28,00— 30,00
Mąka psz. I B. wł. w.	zł		26,25— 27,25
Mąka psz. I C. wł. w.	zł		25,50— 26,50
Mąka psz. I D. wł. w.	zł		24,50— 25,50
Mąka psz. I E. wł. w.	zł		23,50— 24,50
Mąka psz. II A. wł. w.	zł		21,50— 22,50
Mąka psz. II B. wł. w.	zł		21,00— 22,00
Mąka psz. II D. wł. w.	zł		19,75— 20,75
Mąka psz. II F. wł. w.	zł		15,25— 15,75
Mąka psz III A. wł. w.	zł		14,25— 15 25
Mąka psz. III B. wł. w.	zł		12,25— 12,75
Mąka psz. razowa wł. w.	zł		16,75— 17,25
Usposob. spokojne			
Otręby żytn. stand.	zł		11,00— 11,50
Otręby psz. miałkie	zł		11,00— 11,50
Otręby pszenne średnie	zł		10,50— 11,00
Otręby pszenne grube.	zł		11,25— 11,75
Otręby jęczmienne	zł		10,75— 11,50
Rzepak zim. bez worka	zł		40,00— 42.00
Rzepik zimowy	zł		36,00— 37,00
Mak niebieski	zł		33,00— 36,00
Gorczyca	zł		33,00— 35,00
Siemię lniane	zł		45,00— 47,00
Peluszka	zł		29,00— 31,00
Wyka	zł		30,00— 32,00
Seradela	zł		12,00— 13,50
Groch polny	zł		26,00— 30,00
Groch Wiktorja	zł		30,00— 32,00
Groch Folgera	zł		26,00— 29,00
Tymotka	zł		45,00— 55,00
Łubin niebieski	zł		9,50— 10,25
Łubin żółty	zł		10,50— 11,50
Rajgras angielski	zł		110,00—130,00
Koniczyna żółta odłusz.	zł		60,00— 75,00
Koniczyna biała.	zł		70,00—100,00
Koniczyna czerwona	zł		80,00—100,00
Koniczyna czer. czyszcz.	zł		115,00—130,00
Koniczyna szwedzka	zł		190,00—230,00
Ziemniaki jad. pomors.	zł		5,00— 5,25
Ziemniaki fabr. za kg%	zł		$13^1/_2$
Płatki ziemniaczane	zł		11,00— 11,50
Machuch lniany	zł		18,50— 19,00
Makuch rzepakowy	zł		13,00— 13,50
Makuch słonecznikowy	zł		00,00— 00,00
Makuch kokosowy	zł		15,00— 16,00
Wytłoki suszone	zł		8,00— 9,00
Słoma żytnia luzem	zł		3,25— 3,75
Słoma żytnia prasowana	zł		3,50— 4,00
Siano nadnoteckie luzem	zł		8,00— 9,00
Srut Soja	zł		19,00— 19,50

Ogólne usposobienie spokojne

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 cyfr = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi jedno słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

Drobne ogłoszenia

Większe ogłoszenia wśród drobnych 50 % drożej jak w zwykłym dziale ogłoszeń.

Dla poszukujących posady 20% zniżki. Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 9. Omyłki, które zasadniczo nie zmieniają treści ogłoszenia nie zobowiązują Administracji do bezpłatnego powtórzenia ogłoszenia, ani do zwrotu pieniędzy.

POLECENIA

Książki
do pierwszej komunji św. medaliki, łańcuszki, różańce. swiece duży wybór pamiątek. Tani Bazar. Stary Rynek 1. (8694

MEBLE
solidnego wykonania najkorzystniej tylko w firmie (2293
Dom Mebli
Ign. D. Grajnert
Bydgoszcz, Dworcowa 21.

Dywany
chodniki wyroby kokosowe, ceraty, linoleum, **tanio.**
M. Szmolke, Bydgoszcz, Jezuicka 22, tel. 1301. (21805

Blachy-Metale
wszelkiego rodzaju
Julius Musolff
Towarzystwo z ograniczona poręką (5405
Bydgoszcz
ulica Gdańska 7
tel. 1650 – 3026.

SPRZEDAŻE

Dykty (8650
klejone korzystnie u K. Suligowskiego, Gdańska 128.

Sprzedam (8600
20 mórg ziemi buraczanej, kompletne inwentarze, cena 5.000, wpłaty 3.000. Jana Kazimierza 8—1a.

Kamienica
piętrowa, ogród 10.500. Nowakowski, Kaszubska nr. 2. (8669

Plac
budowlany na sprzedaż. Kujawska 104. (8609

Skład
żelaza i materjałów budowlanych, od 70 lat istniejący, z powodu śmierci właściciela zaraz do sprzedania. Zgłoszenia Bydgoszcz, skrytka pocztowa 154. (4678

Skład
galanterji w dobrem miejscu do sprzedania. Oferty pod „3000" do Dziennika Bydgoskiego, Toruń. (8701

Skład
kolonjalny na sprzedaż Zgłoszenia Dziennik Bydgoski. (8066

Rower
pompa skrzydlata tanio. Kordeckiego 11—7. (8668

Polowczyk (4734
6 mies. tanio na sprzedaż Henryka Dietza 4, m. 8.

Regały (8700
stoły składowe, gablotkę sprzedam. Oferty „Okazja K", Dziennik Grudziadz.

Kiosk
800 zł sprzedam Oferty Dziennik „Dobre położenie". (8692

Kanar,
konopie, rzepik, owsik, proso, oddaje korzystnie: Skład, Nakielska 21. (8687

Kocioł
miedziany z rozlewaczką do wody sodowej, sprzeda tanio. Bloch, Sniadeckich 30, tel. 39-61. (8711

Kuchenka
gazowa. Długa 1/4. (8673

Beczki
dębowe używane w dobrym stanie sprzedamy. „Persil", Kraszewskiego 20, tel. 1277. (7902

Samochód (8201
marki „Menchester" $2^1/_2$ tonn na biegu w stanie bardzo dobrym na kompletnie nowych oponach zgłoszenie Młyn Nieszawski n/Wisłą w Nieszawie.

Rower
w dobrym stanie. Bernardyńska 1, podwórze. (8676

KUPNA

Kupię
używaną wannę do łazienki w możliwie dobrym stanie. Oferty filja pod „Odpowiednia". (8060

Pralnicze
prasownicze maszyny kupię „Par" Poznań, Aleje Marcinkowskiego nr. 11 „54,372". (8564

Drukarnię
kupię, lub wydzierżawię. Oferty „Drukarnia" filja Dziennika. (4742

Kupię
dom, okolica Bocianowo, wpłata 15.000. Oferty pod „Leks" filja Dziennika Bydgoskiego. (4739

POSADY WOLNE

Wielka
firma włókiennicza poszukuje przedstawicieli na prowincji dla sprzedaży tkanin i konfekcji osobom prywatnym. Oferty sub „Solidna egzystencja zapewniona", składać do biura Fuchsa, Łódź B. Piotrkowska 50. (7938

D/f. Union (8659
hurtownia zegarków i biżuterji do sprzedaży ratalnej bezpośrednio konsumentom, poszukuje przedstawicieli w całej Rzeczpospolitej (oprócz Warszawy). Oferty, Union. Warszawa, Sienna 40/12

Prasowaczka
bielizny sztywnej specjalistka do kołnierzyków potrzebna. Oferty Dziennik Bydgoski Toruń, pod "Pierwszorzędna siła"

Samodzielny
szteper potrzebny zaraz. Zgł. Tuchola, ul. Zielona 11. (8640

Kucharka
gospodyni potrzebna jest od 1. VI. br. do miasta. Swiadectwa i polecenia pierwszorzędnych domów są konieczne Oferty pod „Dobra posada" skierować do filji Dzien Bydg. Dworcowa 5 (8150

Ekspedjentka (8629
rzeźnicka pierwszorzędna polski niemiecki, potrzebna zaraz, odpis świadectw, fotografja. Smeja, Toruń, Król. Jadwigi 24

Dziewczyna
młodsza, uczciwa do wszelkiej pracy domowej z gotowaniem samodzielnem i zaprawą potrzebna zaraz. Häusler, Chrobrego 14. (8686

Ekspedjentka (8682
branży rzeźnickiej, solidna, potrzebna zaraz. Wiadomość Grunwaldzka 66/1.

Pomocnik
krawiecki, stałą pracę, potrzebny. Wileńska 14, skład. (8712

Poszukuję
zaraz wyręczycielkę umiejącą zaprawiać (weki i znającą dobrą kuchnię, b obeznaną gruntownie z zimną kuchnią restauracyjną a więc robieniem zakąsek z dekoracją i przyrządzeniem. Oferty z wymaganiami pod „T. A. 96" filja Dziennika. (8679

Czeladnik
krawiecki zaraz potrzebny Chełmiński, Łabiszyn. 8672

Piekarz
cukiernik, dzielny fachowiec zaraz potrzebny. Zgłoszenia Wł. Małkowski Koronowo, Rynek 6. (8710

Specjalistę
fugowanie, oraz ucznia ciesielskiego przyjmie. Wojciechowski, Pomorska 36. (8695

Dziewczynka (8693
przychodnia potrzebna zaraz. Lubelska 4, m. 4.

Dziewczyna
do wszelkiej pracy domowej z gotowaniem, tylko z dobremi poleceniami potrzebna od 1 VI. Zgłoszenia Dr-wa Hasińska, Unisław Pomorze. (4761

Poszukuję
ekspedjentki lub panienki, któraby się przyuczyła. Skład obuwia, Poznańska 2. (8713.

Pomocnik
fryzjerski, zaraz potrzebny Chełmno, Sliwiński, Marszałka Focha 20. (8699

POSADY POSZUKUJĄ

Panienka
pragnąca wyuczyć się za fryzjerkę poszukuje posady. Zgłoszenia do filji Dziennika pod „Fryzjerka". (4740

Szofer
doświadczony w swym zawodzie, sierżant rezerwy, dobrze polecony, poszukuje posady. Sokołowski, Fordon, u p. dr. Buksakowskiego. (4733

Ekspedjent-dekorator
branży bławatnej poszukuje posady. Oferty pod „E. D." filja Dziennika Bydgoskiego. (4736

Gospodyni
40 lat, z poznańskiego, poważna domatorka, gotowanie, konserwy, szycie, prasowanie, chów drobiu, szuka pracy do miasta lub dworu. Oferty Dziennik Bydgoski, Toruń, „Gospodyni". (8705

Absolwent
gimnazjum klasycznego z dobrem wychowaniem, poszukuje posady jako nauczyciel domowy lub w charakterze biurowego. Specjalność: język niemiecki, łaciński, matematyka, stenografja. Zgłoszenia pod „Stenos" do administracji. (8709

DZIERŻAWY

Warsztat
z motorem, dla stolarza lub inne rzemiosło do wynajęcia. Gdańska 91. (4746

Restaurację
mieszkaniem poszukuję. Oferty pod „55". (8665

Składnice
w suterenie Nowy Rynek 6 do wynajęcia. (4747

MIESZKANIA SZUKA

Poszukuję
3 pokojowe mieszkanie od 1 lipca, lub zamienię moje 4 pokojowe na trzy. Oferty Dzien. pod „Czyste". (8446

Mieszkanie (4730
3—4 pokoje, śródmieście, parter lub I. piętro poszukuję. Oferty z ceną do filji Dziennika Bydgoskiego pod „Natychmiast".

POKOJE WOLNE

Elegancko (4732
umeblowany pokój, dla lepszego pana do wynajęcia. Petersona 10, m. 3.

Pokój (8706
umebl., słoneczny z kuchenką. Sw. Trójcy 8.

Dwa
pokoje umeblowane, oddzielne, słoneczne, używanie kuchni. Krasińskiego nr. 11. (4697

Pokój
dwa umeblowane. Gdańska 22—11. (4744

Frontowy
słoneczny, utrzymaniem Cieszkowskiego 8—4. (4755

Pokój
umeblowany. Gdańska 36, m. 4. (4762

Pokój
elegancki frontowy, telefon, wydzierżawię. Pomorska 62/1. (8689

Pokój
dobrze umeblowany, dużo zieleni. Plac Weyssenhoffa 2, m. 7. (8685

Pokój
słoneczny, osobne wejście. Sniadeckich 20, mieszkanie 7. (4758

Pokój
duży, łazienka. Św. Trójcy 35—15. (8715

Umeblowany
z niekrępującem wejsciem z używaniem kąpielki. Gdanska 86/2. (8667

POKOJU POSZUKUJĄ

Dwóch
pokoi elegancko umeblowanych, łazienka, ewent utrzymaniem, okolica Placu Poznańskiego poszukują „2 solidni". (8574

1 osoba
szuka próżny pokoik. Oferty „Próżny". (8671

RÓŻNE

100 zł
za wskazanie kupca na dobrze prosperujący interes kolonjalny. Filja „100". (4745

Która
pani. niezależna do lat 25, dobrego serca, szczera, miła, chce mieć dobrego przyjaciela kupca, lat 40, seperowany. Zgłoszenia filja tylko z podobizną pod „Wdzięczny". (4731

3 koleżanki
zmęczone pracą biurową, pragną poznać kulturalnych panów na stanowiskach w celach towarzyskich. Oferty filja Dziennika „Trójka". (4753

Ceny ogłoszeń: 25 gr. za wiersz milimetrowy na stronie 7-łamowej szerokości 38 mm. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 70 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 1,20 zł. na dalszych stronach 1,00 zł. za milim. 1 łam., szer. 67 mm. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 25 gr., każde dalsze 15 gr.; dla poszukujących pracy oraz na nekrologi 20 % zniżki. Większe ogłoszenia, zamieszczone wśród drobnych, 50 % drożej jak w zwykłem dziale ogłoszeniowym. Przy powtórzeniu ogłoszeń o tym samym tekście udziela się rabatu Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25 % dopłaty. — Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca o 20 % drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Ludowy. Konto czekowe: P. K. O. 203713 Poznań.

Wydawca, nakładem i czcionkami: Drukarnia Bydgoska Sp. Akc. w Bydgoszczy. — Za redakcję odpowiedzialny: Stanisław Nowakowski w Bydgoszczy; za dział gdyński: Mieczysław Mistat w Gdyni.